

Proposta metodològica per a la realització d'Avaluacions d'Impacte Educador en la ciutat educadora

Francesc Arolas Pou

Treball Final de Màster

Direcció: Sheila González

2022/23 – 1r semestre

Ciutat i Urbanisme, UOC

Març de 2023, Granollers

Agraïments

En primer lloc, per la orientació, el suport i la dedicació, a la directora d'aquest TFM, gràcies Sheila! Espero que puguem fer créixer i veure en acció la guia que hem construït.

A les persones que a través del seu exemple, passió i coneixements m'han descobert la ciutat educadora i me n'han fet un militant incondicional. En especial a l'Albert Soler i la Marina Canals.

I al Martí, al Pau i a l'Olivia, perquè han estat moltes les hores passades davant de l'ordinador enlloc de al costat vostre, durant el TFM i tot el màster. Sense la vostra paciència i comprensió no ho hagués pogut fer. Mil gràcies!

Creative Commons

Reconeixement – No Comercial – Sense Obra Derivada (by-nc-nd)
Per a més informació: fcesc@arolas.cat

Resum

El present treball final de màster aborda la necessitat, no coberta fins ara, de l'avaluació de les polítiques públiques municipals, prèvia a l'execució o desenvolupament de les actuacions (*ex ante*) i amb una mirada molt concreta i molt àmplia a la vegada: la de les ciutats educadores.

A través de la recerca i revisió documental de l'avaluació de les polítiques públiques, de la immersió en el concepte de ciutat educadora i la seva operacionalització per a la implementació en els municipis, en aquest TFM es desenvolupa una proposta metodològica per a l'avaluació *ex ante* de l'impacte educador de les actuacions dels ajuntaments. Aquesta metodologia s'estructura en quatre fases, les dues primeres de recollida d'informació i dues últimes més d'analítiques: a la primera (Detecció i identificació) el propi equip o professional que ha dissenyat l'actuació fa una detecció inicial dels impactes educadors (hi ha la possibilitat, si els resultats de la primera fase són bons, de poder passar directament a la tercera des de la primera, l'itinerari simplificat). A la segona (Caracterització i valoració detallades d'impactes) un equip multidisciplinari de l'ajuntament fa una caracterització i valoració més detallades del impactes educadors de l'actuació en els diferents indicadors. A la tercera (Diagnosi) es realitza una diagnosi per a cadascun dels indicadors, a partir de les dades recollides en la fase dos (o la primera en l'itinerari simplificat) i s'identifiquen potencialitats (en aquells amb impacte positiu) i reptes (indicadors amb impacte negatiu). I a la última fase (Mesures preventives, correctores i millores) es fan propostes concretes que modifiquin l'actuació per tal de donar resposta als reptes i potencialitats plantejades en la diagnosi.

Cadascuna de les fases té el seu propi instrument de recollida d'informació (qüestionaris en les fases I i II) o d'anàlisi d'aquesta (fitxes per a les fases III i IV), que utilitzen indicadors per a mesurar i poder establir l'impacte de l'actuació en les trenta-una dimensions que s'han identificat a partir dels principis de la Carta de Ciutats Educadores.

Finalment, per tal de poder implementar aquesta metodologia, s'ha creat una guia metodològica, que explica el funcionament de la pròpia guia, els conceptes en què s'han desglossat els principis de la Carta de Ciutats Educadores i conté a més els instruments necessaris per a realitzar-la.

Paraules clau: ajuntaments, avaluació, ciutat educadora, educació, *ex ante*, guia metodològica, impacte educador, polítiques educatives,

Contingut

1.	Introducció	6
1.1.	Presentació.....	7
1.2.	Estructura	7
1.3.	Índex de figures	8
2.	Proposta de projecte.....	9
2.1.	Plantejament del problema	10
2.2.	Objectius.....	11
2.3.	Justificació	12
3.	Marc teòric.....	14
3.1.	Educació i polítiques educatives	15
3.2.	Ciutat i Educació.....	16
3.2.1.	Ciutat educadora	17
3.3.	Avaluació de polítiques públiques.....	20
3.3.1.	Avaluació d'Impacte Ambiental.....	22
3.3.2.	Avaluació d'Impacte Social	22
4.	Marc metodològic.....	25
4.1.	Fases.....	26
4.1.1.	La implementació de la ciutat educadora sobre el terreny	26
4.1.2.	Metodologies i exemples d'Avaluació d'Impacte	28
4.1.3.	Definició dels impactes educadors i els seus indicadors i com mesurar-los.....	29
4.1.4.	Creació de la metodologia d'Avaluació d'Impacte Educador i la guia per implementar-la	30
5.	Context d'aplicació.....	32
6.	La implementació de la ciutat educadora.....	34
6.1.	Com es construeix una ciutat educadora?	35
6.2.	Dels principis a les dimensions educadores.....	36
6.2.1.	Tres blocs	38
6.2.2.	Nou àmbits	38
6.2.3.	Trenta-una dimensions	39

7.	Proposta metodològica de Guia d'Avaluació d'Impacte Educador.....	44
7.1.	Consideracions prèvies.....	45
7.2.	L'avaluació de les polítiques educadores: què, quan, com i qui?	46
7.2.1.	Què avaluar?	46
7.2.2.	Quan avaluar?	46
7.2.3.	Com avaluar?	46
7.2.4.	Qui avalua?	47
7.3.	Les fases de l'avaluació.....	50
7.3.1.	Fase I. Detecció i identificació d'impactes.....	50
7.3.2.	Fase II. Caracterització detallada i valoració d'impactes educadors.....	52
7.3.3.	Fase III. Diagnosi.....	53
7.3.4.	Fase VI. Mesures preventives, correctores i millores	54
7.4.	Instruments.....	54
7.4.1.	Proposta de Qüestionari 1 – Anàlisi inicial	54
7.4.2.	Proposta de Qüestionari 2 – Detecció i identificació.....	61
7.4.3.	Proposta de Fitxa 1 – Resultats de l'impacte educador.....	75
7.4.4.	Proposta de Fitxa 2 – Noves propostes	78
7.5.	Continguts de la Guia Metodològica per a l'Avaluació de l'Impacte Educador.....	80
8.	Conclusions	81
9.	Consideracions finals.....	86
9.1.	Sobre el TFM.....	87
9.2.	Futures línies de treball.....	88
9.2.1.	Producció de la Guia Metodològica d'Impacte Educador	88
9.2.2.	Propostes de millora de la guia.....	89
10.	Bibliografia.....	90
11.	Annex	94
	Annex 1. Principals tractats i declaracions internacionals entorn al dret a l'educació	95
	Annex 2. Competències dels ens locals en matèria d'educació a Catalunya ...	100
	Annex 3. Llista de control d'avaluació de programes municipals.....	102
	Referències bibliogràfiques de l'annex.....	107

1. Introducció

1.1. Presentació

Aquest treball final del màster Ciutat i Urbanisme se centra i uneix dues qüestions que impliquen directament la tasca dels ajuntaments en la millora de les ciutats i de les condicions de vida de la seva ciutadania: l'avaluació de les actuacions que duen a terme per a desenvolupar les seves polítiques i la implementació de la ciutat educadora. L'avaluació de les polítiques públiques és un element essencial per calibrar el seu efecte i eficàcia, i per tant necessària per a reorientar-les o corregir-les quan és necessari. D'altra banda, el concepte de ciutat educadora entronca directament amb l'aplicació dels drets humans a la ciutat, tal com diu la Carta de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores (AICE, 2020). Per això, un municipi que s'asseguri que les seves actuacions compleixen amb els principis pels que es defineix la ciutat educadora (exposats a la Carta), estarà treballant per millorar les oportunitats i el benestar de tota la seva ciutadania. Per tal d'aproximar i referenciar la implementació del concepte de ciutat educadora en un municipi, s'utilitza l'exemple de Granollers, una ciutat vinculada al moviment de ciutats educadores des dels seus inicis, amb presència en diferents òrgans dirigents de l'associació i amb una estructura municipal on la presència de la ciutat educadora hi té un rellevància significativa.

Per a donar resposta a aquest binomi "avaluació i ciutat educadora", es proposa l'elaboració d'una metodologia (i una posterior guia per a la seva aplicació) per avaluar les actuacions municipals en clau educadora, i fer-ho prèviament a dur-les a terme (*ex ante*), per tal d'intentar evitar possibles efectes negatius no previstos ni buscats. Així, la guia metodològica està orientada als professionals i equips (que dissenyen actuacions públiques) de tots els serveis o àmbits dels ajuntaments.

1.2. Estructura

El contingut d'aquest TFM es desenvolupa en tres grans blocs, que inclouen un o més apartats cadascun: en primer lloc, i després de presentar la proposta de projecte, es desenvolupen i es fonamenten les bases teòriques referents als tres conceptes que es conjuguen al treball: educació, ciutat i avaluació de polítiques públiques. En segon lloc, es descriu la metodologia utilitzada en el TFM per tal d'assolir els objectius marcats i es defineix el context on es preveu que s'apliqui el resultat del projecte elaborat i les persones o col·lectius destinataris. Per últim, i on es dedica el gran gruix del treball, es desenvolupa el projecte proposat, primer de forma més teòrica, amb l'estudi de la implementació de la ciutat educadora en un ajuntament i la transformació dels principis de la Carta de Ciutats Educadores en dimensions mesurables, després amb la creació d'una metodologia per avaluar l'impacte educador de les actuacions municipals i en darrera instància fent una proposta de continguts per implementar-la, a través d'una Guia d'Avaluació d'Impacte Educador.

Un cop desenvolupat el projecte objecte del TFM, es presenten les principals conclusions que s'extreuen del treball i algunes recomanacions respecte el tema central

i s'exposen les dificultats o limitacions i punts forts o encerts del propi treball, així com possibles futures línies de treball vinculades al projecte.

Finalment es detallen les fonts d'informació (llibres, documents, webs, articles,...) consultades al llarg del treball, organitzades segons el tipus de fonts i ordenades alfabèticament i s'annexa diferent informació referenciada al llarg del treball i que s'inclou al final d'aquest per a facilitar-ne la consulta, en cas que el lector hi tingui interès.

Nota sobre les abreviacions: al llarg del treball es mencionen amb freqüència diferents termes vinculats a l'avaluació d'impacte. Per agilitzar-ne l'ús se n'han fet les següents abreviacions:

- AI → Avaluació d'Impacte
- AI Ambiental → Avaluació d'Impacte Ambiental
- AI Social → Avaluació d'Impacte Social
- AI Educador → Avaluació d'Impacte Educador

1.3. Índex de figures

Esquema 1. Dels principis de la Ciutat Educadora a les dimensions educadores	37
Esquema 2. Fases de l'Avaluació d'Impacte Educador	47
Esquema 3. Agents, fases i instruments de l'Avaluació d'Impacte Educador	48
Esquema 4. Correspondència entre els valors de les variables i les potencialitats i reptes ..	52
Imatge 1. Fases i tasques per elaborar una Avaluació d'Impacte Social	24
Imatge 2. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 1 (1/2)	57
Imatge 3. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 1 (2/2)	58
Imatge 4. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (1/4)	69
Imatge 5. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (2/4)	70
Imatge 6. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (3/4)	71
Imatge 7. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (4/4)	72
Imatge 8. Mostra d'un àmbit de la Fitxa 1A	74
Imatge 9. Mostra d'un àmbit de la Fitxa 1B	75
Imatge 10. Mostra d'un àmbit de la Fitxa 2	77
Taula 1. Resum de fases, objectius, metodologia i documentació i resultats esperats.....	31
Taula 2. Resultats dels impactes de l'actuació en els indicadors (Valor i codi de color)	50

2. Proposta de projecte

2.1. Plantejament del problema

El problema plantejat en la recerca projectiva d'aquest TFM s'emmarca dins l'àmbit de l'avaluació de les polítiques públiques, i en concret en la manca d'avaluació (prèvia) de l'impacte educador dels projectes i actuacions municipals, per poder identificar, predir, avaluar i reduir els efectes que tindran a la ciutat i la ciutadania en clau educadora, seguint la definició i els plantejaments del concepte de ciutat educadora.

La necessitat d'anàlisi i avaluació de les polítiques públiques és una qüestió des de fa molt temps acceptada i compartida entre els diferents agents i àmbits. Des dels seus inicis, als anys seixanta als EUA, s'ha anat estenent arreu del món (bàsicament del continent americà i Europa) fins a institucionalitzar-se (Agencia Estatal de Evaluación de las Políticas Públicas y la Calidad de los Servicios, 2010). Aquests anàlisis i avaluacions han estat gairebé sempre enfocats als resultats o l'evolució de programes un cop duts a terme.

Malgrat això, s'han desenvolupat també estudis previs (*ex ante*) a la realització de les actuacions o projectes, que en la literatura especialitzada en la matèria s'ha denominat Avaluació de l'impacte (AI): "procés d'identificació de les conseqüències futures d'una acció actual o proposada. L'«impacte» és la diferència entre allò que passaria si l'actuació és realitzés o si no es fes" (Associació Internacional per a l'Avaluació d'Impactes [IAIA], 2009, p.1). Aquests estudis previs han estat orientats fonamentalment a l'avaluació dels impactes mediambientals de les actuacions vinculades a la construcció, infraestructures o actuacions físiques en el medi natural (IAIA, 2009). No ha estat fins a inicis del s.XXI que les avaluacions d'impacte social (incloses inicialment en les ambientals) han anat prenent força per elles mateixes, però tant els materials com les propostes metodològiques relacionades amb l'Avaluació d'Impacte Social (AI Social) són encara escasses i amb poc consens tant pel que fa a la pròpia conceptualització com a la metodologia. A més, hi ha una dificultat important a l'hora d'identificar i definir quins són els impactes que poden ser significatius en l'AI Social i com mesurar-los, degut als molts elements que poden influir-hi i a la intel·ligibilitat de gran part d'ells (Aledo i Aznar-Crespo, 2021).

Quant al concepte "educador", prové del moviment de ciutats educadores: les ciutats i pobles que es defineixen com a "ciutats educadores" entenen l'educació en el seu sentit més ampli (es dona en tots els àmbits i al llarg de tota la vida, transcendent l'edat escolar i els centres educatius) i la posen com a element central en les seves polítiques i actuacions. Així, un ciutat educadora és conscient que les seves actuacions tenen un component i un impacte educador (o "deseducador") (AICE, 2020). Aquests municipis s'agrupen entorn a una associació (l'Associació Internacional de Ciutats Educadores) que promou i fomenta aquesta idea, donant eines a les ciutats membres per a desenvolupar polítiques educadores. En aquest sentit, tant el document que recull els principis bàsics de l'associació (la Carta de Ciutats Educadores), com la Guia metodològica per a la implementació de la ciutat educadora, elaborada per la mateixa associació, posen de relleu la necessitat d'avaluar les polítiques i actuacions municipals en clau educadora. Per això, en la guia metodològica s'ofereix una eina orientada a

avaluar les actuacions ja realitzades pel propi ajuntament. Amb tot, no existeix una proposta sobre com estudiar-ne l'impacte educador *ex ante*.

Després de fer una primera capbussada en la literatura sobre aquesta temàtica, a partir del desenvolupament de causes i efectes del problema i de la transformació d'aquests en accions i finalitats es defineix la proposta sobre la que es basarà el TFM i els objectius per a assolir-la: **la creació d'eines i/o metodologies per a mesurar ex ante els impactes educadors.**

2.2. Objectius

Per tal de donar resposta al problema i la proposta plantejats, l'objectiu general d'aquest treball final de màster és **elaborar una proposta metodològica que permeti fer una Avaluació d'Impacte Educador a les ciutats**. Per això es proposa l'elaboració d'una metodologia i una eina per aplicar-la, de manera que els ajuntaments puguin utilitzar-la abans de dur a terme les seves actuacions i així avaluar-ne l'impacte educador que tindran.

Els objectius específics identificats per tal de donar resposta al l'objectiu general d'aquest TFM són quatre:

1. **Identificar els àmbits més significatius per a l'elaboració d'una Avaluació d'Impacte Educador.**

Per poder fer l'Avaluació d'Impacte Educador (AI Educador) s'ha definit prèviament, a partir de recerca documental i de camp, quins àmbits són els més rellevants en les iniciatives municipals des del punt de vista de la ciutat educadora.

2. **Identificar instruments d'Avaluació d'Impacte que serveixin de model per a l'elaboració de la metodologia.**

A través de la recerca documental s'ha cercat informació sobre diferents propostes d'Avaluació d'Impacte (AI) *ex ante*, fent un especial èmfasi en les AI Social, per tal de definir quina pot ser la millor orientació a l'hora d'elaborar una proposta d'AI Educador.

3. **Identificar i establir unitats de mesura dels impactes de les polítiques públiques des del punt de vista educador.**

A partir del concepte de ciutat educadora s'ha identificat i mesurat, a través d'indicadors, els impactes rellevants en relació amb aquesta i que alhora poden tenir efectes derivats de l'actuació municipal.

4. **Establir un sistema d'avaluació i mesura dels impactes educadors.**

Un cop identificats els impactes i com mesurar-los i estudiades diferents metodologies i instruments d'AI, es s'ha desenvolupat una metodologia per a l'AI Educador de les polítiques municipals i una guia per a aplicar-la.

2.3. Justificació

L'avaluació de les polítiques públiques és un element essencial en la millora d'aquestes, i per tant en els resultats i l'impacte en la ciutadania, alhora que una eina per a la optimització dels recursos. Tot i això hi ha un important dèficit a l'hora de dur a terme aquestes avaluacions en les administracions públiques en general, i especialment si parlem d'avaluacions d'impacte prèvies a l'execució de projectes o actuacions (per tant en el disseny o la planificació). També són coneguts (per més o menys habitual) casos en què la manca de planificació prèvia o d'anàlisi dels efectes de certes actuacions han acabat produint efectes negatius no esperats: infrautilitzacions d'espais o equipaments, conflictes socials, afectacions mediambientals, de mobilitat,... Així doncs, és important poder disposar d'eines efectives i pràctiques (sobretot a l'hora d'utilitzar-les) per poder valorar aquests efectes (o impactes) *ex ante* i per tant millorar les polítiques públiques i el seu impacte a la ciutadania i l'entorn.

El concepte de ciutat educadora, està arreu del món i compartit per gairebé cinc centes ciutats del planeta, "implica situar l'educació com a eix central del projecte de ciutat" (González, Canals i Cabeza, 2021, p.9) i assumir que totes les actuacions que es duen a terme, en tots els àmbits, tenen un impacte que educa (de manera positiva o negativa, "deseducador"). Per tant, essent conscients d'això les ciutats educadores han de tenir en compte i ben presents les repercussions (des)educadores que tindran els seus projectes, activitats,..., i també, que és important poder avaluar aquest impacte abans de dur-los a terme.

L'elecció d'aquest àmbit per a centrar l'avaluació de les polítiques municipals es deu al concepte del dret a la ciutat educadora que es desenvolupa en el preàmbul de la Carta de Ciutats Educadores: "El dret a la ciutat educadora ha de ser una garantia rellevant dels principis d'igualtat entre totes les persones, de justícia social i d'equilibri territorial i de necessària sostenibilitat i resiliència" (AICE, 2020, p.8). Aquest dret entronca directament amb el dret a la ciutat que va formular Henry Lefebvre, ja a l'any 1968, i que ha anat evolucionant fins als avui anomenats drets urbans, que se centren enter d'altres en: el dret a l'habitatge, l'espai públic, la identitat col·lectiva dins la ciutat, la mobilitat i l'accessibilitat, la centralitat, l'accés i ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, la justícia local i la seguretat, l'ocupació, la qualitat del medi ambient, la participació o l'associacionisme (Iglesias, 2021). Per tant, garantir el dret a la ciutat educadora és també garantir aquest dret a la ciutat vinculat als drets humans.

Com es pot veure en el plantejament del problema i en la literatura que s'hi recull, no existeix en l'actualitat una proposta metodològica ni conceptual per a l'avaluació d'impactes relacionats amb el concepte de ciutat educadora, a l'estil de les AI Social, que malgrat no són un camp de treball en el que s'hagi aprofundit molt, sí que se n'han desenvolupat diverses propostes. Així doncs, en aquesta proposta es pretén donar resposta a aquest dèficit i que les ciutats puguin tenir una eina per millorar les seves polítiques públiques des del punt de vista educador.

D'altra banda, el projecte de ciutats educadores i el món municipal són àmbits que conec i que m'interessen: des de l'any 2015 sóc regidor d'Educació a l'Ajuntament de Granollers i formo part del Comitè Executiu de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores representant la ciutat de Granollers. Això m'ha permès conèixer bé el que significa ser una ciutat educadora i compartir el projecte polític de la meua ciutat amb el moviment de ciutats educadores, tant amb l'associació internacional com amb altres municipis, i creure en la importància de la tasca que proposa a l'hora de pensar i fer ciutat.

A nivell professional he parlat i discutit amb persones de l'entorn del moviment de ciutats educadores sobre la necessitat de poder dur a terme estudis com els d'AI Ambiental (que són preceptius en projectes, per exemple, d'infraestructures) però des d'un punt de vista educador. Això m'ha motivat a l'hora d'escollir el tema i treballar en aquest TFM, amb la idea que pogués servir com a llavor per a una futura eina d'avaluació *ex ante* de les actuacions municipals en clau educadora per als ajuntaments.

3. Marc teòric

Per tal de fonamentar la proposta de projecte d'aquest TFM, es presenten a continuació els principals conceptes i les bases teòriques dels tres àmbits que s'hi entrellacen: educació, ciutat i avaluació. En primer lloc, i anant d'allò més general a allò més concret, sobre el que s'entén per educació i una breu perspectiva de les polítiques públiques educatives. Posteriorment, i aterrant-ho ja a la ciutat, el concepte de ciutat educadora. I per últim, l'avaluació de l'impacte de les polítiques públiques.

3.1. Educació i polítiques educatives

L'educació és un dels pilars de l'Estat del Benestar. Un dels serveis públics més valuosos en el desenvolupament i millora de les societats: una eina per a reduir les desigualtats, promoure el desenvolupament personal, millorar les condicions de vida o fomentar la convivència, la tolerància i el respecte.

Diversos tractats internacionals ([Annex 1](#)) posen de relleu la necessitat i el dret de la ciutadania a l'educació. El concepte d'educació ha anat evolucionant al llarg d'aquests tractats i declaracions, des de la Declaració Universal dels Drets Humans on es recull poc més que el dret a una educació gratuïta pel que fa a instrucció elemental i fonamental (Assemblea General de les Nacions Unides, 1948) fins al darrer acord internacional, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), on es parla des d'una visió més àmplia i d'una educació de qualitat i equitativa, tant a primària com a secundària, assegurant la igualtat de gènere, vetllant per la inclusió social,... "Educació de qualitat" és l'Objectiu 4 dels ODS, que té per finalitat "garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom" (Nacions Unides, 2020). A mesura que ha anat evolucionant la societat i fonamentalment els estats del benestar, s'ha anat ampliant aquest dret tan pel que fa a la cobertura com als aspectes que abasta, fruit de les noves situacions i necessitats socials.

En aquest context, les administracions públiques dediquen part dels seus esforços i recursos al que s'anomenen les polítiques educatives. Aquestes estan orientades a dotar i garantir l'accés a l'educació a la ciutadania, en funció del que estableixi el marc normatiu i legal de cada estat o regió (Capella, 2004), i posant èmfasi en diferents aspectes (innovació, equitat, resultats acadèmics, cohesió social,...), segons les necessitats de cada territori i la ideologia i prioritats dels governs de torn. Fent referència a les polítiques públiques d'educació, cal fer una doble distinció: d'una banda entre aquelles que responen a competències (i per tant obligacions) que tenen els diferents nivells de l'administració, segons el que marquen les lleis del propi territori, i aquelles que es realitzen malgrat no hi ha una obligació ni regulació; i d'altra banda, entre les que s'emmarquen dins l'educació reglada (reglada i acreditada per l'administració educativa competent) i les que no.

3.2. Ciutat i Educació

Arreu del món l'accepció més tradicional de l'educació, des del punt de vista de l'activitat educativa i pedagògica que es desenvolupa en els centres escolars, està regulada pels estats, amb diferents models de sistemes educatius i de descentralització de les competències educatives en les administracions infraestatals. En el cas, per exemple, de l'Estat espanyol, les competències en educació estan transferides a les comunitats autònomes, que són qui desenvolupen el seu propi sistema educatiu, gestionen els centres i apliquen les directrius que es marquen des del govern de l'estat. Aprofundint en l'exemple, aquest model de descentralització significa que en una comunitat autònoma, com pot ser Catalunya, és el govern autonòmic, la Generalitat en aquest cas, qui en aplicació de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC), té les competències transferides en aquesta matèria a Catalunya. Aquesta llei, entre altres qüestions, estableix les competències dels ens locals (Article 159. Competències dels ens locals), algunes procedents d'altres texts legals i d'altres que marca la pròpia llei (es poden consultar a l'[Annex 2](#)). Aquestes competències dels ajuntaments han anat variant, ampliant-se, amb el pas del temps i l'aprovació de les diferents lleis. Així, la Llei estatal 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim Local (Article 25, apartat N) es limita al control sobre l'absentisme escolar, al manteniment, conservació i vigilància dels centres educatius i a la cooperació amb les administracions educatives per a l'obtenció del sòl necessari per construir centres educatius. En el Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (article 66, apartat O) s'hi afegeix la participació en la programació de l'ensenyament i la intervenció en els òrgans de gestió dels centres docents. La Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (article 84, apartat G) hi suma la participació en el procés de matriculació i l'aprofitament dels centres públics fora de l'horari i calendari escolars. Per últim, la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (Article 159), és la que atorga més competències als ens locals, afegint (a grans trets) a tot l'anterior: la possibilitat de gestionar l'admissió d'alumnes a les escoles bressol municipals, garantir la coordinació entre els serveis socials locals i els centres educatius, promoure activitats extraescolars o participar en la determinació del calendari escolar del municipi.

Aquesta visió de l'educació, però, contrasta amb altres corrents educatives (com l'Associació Internacional de Ciutats Educadores -[edcities.org](#)-, Educació 360 -[educacio360.cat](#)- o la Red Mundial de Ciudades del Aprendizaje de la UNESCO -[uil.unesco.org/es/aprendizaje-largo-de-vida/ciudades-del-aprendizaje](#)) que subratllen i situen la importància del fet educatiu també "més enllà de l'escola", en un sentit físic (fora dels centres educatius, arreu del municipi) i figurat (al llarg de tota la vida i des de moltes altres disciplines). Tal com diuen Gómez-Granell i Vila (Civís, 2005, p.246) "La ciutat és, en si mateixa, un agent educatiu i així ha estat entès per les diferents civilitzacions. Un lloc on les persones es reuneixen per conèixer, per aprendre, per participar a la vida social i política, per exercir els seus drets de ciutadans".

3.2.1. Ciutat educadora

La famosa frase de José Ángel Cuerda, l'exalcalde de Vitoria-Gasteiz (del 1979 al 1999): "Dónde acaban mis competencias, empiezan mis incumbencias" (Subirats, 2013) conjuga aquests dos factors (les limitades competències i el paper dels municipis com a agent educador), i ha estat a partir d'aquí que donant valor educatiu fora dels espais reglats i dels marcs competencials els ajuntaments han desenvolupat polítiques educatives pròpies als seus municipis i s'ha enriquit i ampliat les propostes i projectes locals que han ofert més i millors oportunitats educatives a tota la ciutadania.

Els municipis que es defineixen com a ciutats educadores entenen l'educació en el seu sentit més ampli (es dóna en tots els àmbits i al llarg de tota la vida, transcendent l'edat escolar i els centres educatius: tothom i tot, a tot arreu, educa) i la consideren font de cohesió i transformació social, de creixement i millora personal i col·lectiu, d'equitat i igualtat d'oportunitats i ho fan d'una manera participativa, en constant diàleg amb la ciutadania. I per això la posen com a element central en les polítiques públiques (dels diferents àmbits) que desenvolupen (Arolas, 2022).

Al voltant d'aquesta consideració i vocació municipalista de l'educació, l'any 1990 es va dur a terme a Barcelona el I Congrés Internacional de Ciutats Educadores, ideat i impulsat per la determinació de Pasqual Maragall (alcalde de Barcelona de 1982 a 1997) i Marta Mata (pedagoga i regidora d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona de 1987 a 1995) (AICE, 2009). En aquest congrés es van posar les bases per a què, quatre anys més tard, el 1994 es constituís l'Associació Internacional de Ciutats Educadores (AICE), una entitat pública, sense ànim de lucre, i que té per missió (AICE, s/d):

- Promoure l'educació a la ciutat.
- Enfortir les capacitats institucionals i millorar la governança de les ciutats que en són membres.
- Posar de relleu el rol dels governs locals com a agents educatius i fomentar el seu reconeixement com a actors clau per afrontar els nous desafiaments.
- Fer arribar la veu dels governs locals a instàncies internacionals i nacionals en temes d'interès per a les ciutats associades.
- Reunir representants polítics i tècnics de les ciutats educadores per fomentar vincles de solidaritat i aprenentatge entre elles.

Jaume Trilla presenta el concepte de ciutat educadora a partir de tres dimensions (Civís, 2005):

- La ciutat com a contenidor de recursos educatius: un contenidor que està format per equipaments, mitjans i institucions tant específicament educatives com no i per esdeveniments, espais, vivències,... educatives puntuals i permanents planificades amb una intenció pedagògica o no.
- La ciutat com a agent educatiu: els efectes educatius que la ciutat pot generar per si mateixa (en tots els seus àmbits d'actuació) a través de la influència i

l'acció que exerceix en el ciutadà que hi viu i s'hi desenvolupa, convertint-se així, en un medi didàctic.

- La ciutat com a contingut educatiu: els coneixements sobre la pròpia ciutat (la història, mobilitat, serveis, equipaments, paisatge, relacions socials,...) són també font d'aprenentatge.

Així, un ciutat educadora és conscient que totes les seves actuacions tenen un component i un impacte educador (o "deseducador", quan les conseqüències són negatives) i transmeten coneixements i eduquen, intencionadament o no, en uns determinats valors i actituds. Per això treballa, en conseqüència amb aquesta idea (AICE, 2020), definint un disseny de voluntats educatives específic per a cadascuna de les tres dimensions (Civís, 2005).

La definició i l'abast de la ciutat educadora estan plenament consensuats i consolidats en la Carta de Ciutats Educadores, on s'estableixen els 20 principis (o valors) que l'han de regir (AICE, 2020):

EL DRET A LA CIUTAT EDUCADORA

1. Educació inclusiva al llarg de la vida
2. Política educativa àmplia
3. Diversitat i no discriminació cultural
4. Accés a la cultura
5. Diàleg intergeneracional

EL COMPROMÍS DE LA CIUTAT

6. Coneixement del territori
7. Accés a la informació
8. Governança i participació ciutadana
9. Seguiment i millora contínua
10. Identitat de la ciutat
11. Espai públic habitable
12. Adequació d'equipaments i serveis municipals
13. Sostenibilitat

AL SERVEI INTEGRAL DE LES PERSONES

14. Promoció de la salut
15. Formació d'agents educatius
16. Orientació i inserció laboral inclusiva
17. Inclusió i cohesió social
18. Corresponsabilitat contra les desigualtats

19. Promoció de l'associacionisme i el voluntariat
20. Educació per a una ciutadania democràtica i global

Malgrat que el concepte de ciutat educadora és compartit per un important número de municipis d'arreu del món des de fa 29 anys, encara hi ha un important camí per recórrer en la seva implementació o materialització i la necessitat de millorar el treball als ajuntaments des del punt de vista de l'enfocament de ciutat educadora. En especial, l'assumpció per part dels diferents serveis o àrees dels ajuntaments que el concepte de ciutat educadora és transversal a tots ells. En aquest sentit, l'any 2019 es va elaborar una guia metodològica (González, Canals i Cabeza, 2019) sobre com construir una ciutat educadora, on es proposa com impulsar-la entre les diferents àrees dels ajuntaments o com avaluar les polítiques públiques locals dutes a terme des d'una perspectiva educadora.

Tant la Carta de Ciutats Educadores com la guia metodològica abans mencionada, a més, posen de relleu la importància i la necessitat de l'avaluació de les polítiques (estratègies, projectes, actuacions...) públiques, tant des del punt de vista de l'anàlisi dels resultats de les actuacions que es realitzen com de l'avaluació dels impactes *ex ante* a nivell educador de les que s'han de realitzar, fent palès que en l'actualitat aquesta avaluació no es realitza per part dels ajuntaments. Malgrat que en la Guia metodològica s'ha construït una fitxa sobre com avaluar en clau educadora les actuacions ja dutes a terme ([Annex 3](#)), no existeix una proposta que ajudi a les ciutats a poder fer aquesta avaluació *ex ante* d'impactes educadors de les seves polítiques públiques, per valorar l'impacte o possibles repercussions (des)educadores i potenciar-ne allò positiu i/o evitar efectes negatius no desitjats.

Assumint que l'educació forma part de l'àmbit social, aquesta possible AI Educador podria ser assimilable (quant a objectius, metodologies, eines,...) a les AI Social. I si tal com afirma la l'Associació Internacional per a l'Avaluació d'Impactes (IAIA) (Vanclay, Esteves, Aucamp i Franks, 2015) "l'avaluació d'impacte social és un procés que pot contribuir enormement a garantir l'assoliment de beneficis i la prevenció del dany", emmarcat en el context de la ciutat educadora i seguint el que s'exposa a la Carta de Ciutats Educadores (AICE, 2020), la manca d'AI Educador pot comportar un major risc de què els projectes i actuacions municipals desaprofitin potencialitats relacionades amb la cohesió i transformació social, el creixement personal o l'equitat i la igualtat d'oportunitats; o tinguin efectes negatius no previstos com la generació de desigualtat i conflicte social entre la ciutadania o no contribueixin al seu desenvolupament personal i col·lectiu.

3.3. Avaluació de polítiques públiques

L'avaluació en qualsevol projecte o activitat que es realitza (pública o privada, educativa, esportiva, empresarial, mediambiental,...) és imprescindible per a saber si s'han assolit els objectius fixats prèviament i per tant si s'ha aconseguit allò que es pretenia. Encara pren més relleu l'avaluació quan aquesta activitat o projecte es realitza d'una manera recurrent, ja que a més de conèixer-ne l'efectivitat, permet veure'n els punts forts i febles per a poder millorar-ho en futures ocasions o reorienta-ho, en el cas que encara s'hi estigui a temps.

Pel que fa a l'avaluació de les polítiques públiques, la Unió Europea la defineix com "la valoració de les intervencions dels organismes públics segons els seus productes i els seus impactes amb relació a les necessitats que pretenen satisfer i orientada a proveir d'informació rigorosa basada en proves per a la presa de decisions" (Ballart, 2018, p.7).

L'avaluació de polítiques públiques és, doncs, una eina per mesurar, a través d'informació recollida d'una manera sistematitzada i rigorosa, el grau d'assoliment dels propòsits dels programes, projectes, plans, serveis, activitats,... públics; amb l'objectiu de maximitzar els recursos públics, reajustant (quan sigui necessari) les actuacions per tal que aquestes compleixin els objectius marcats. I alhora, l'avaluació de polítiques públiques és també un instrument de transparència i retiment de comptes de les institucions cap a la ciutadania, per tal de fer una valoració sobre els resultats i impactes de les polítiques dutes a terme amb recursos públics. Per a això és necessari, per tant, que abans d'implementar qualsevol política pública s'estableixin quins són els objectius que es persegueixen i quina serà la metodologia i informació recollida per tal de mesurar el seu acompliment.

L'avaluació de les polítiques públiques es pot realitzar durant les diferents fase del procés en el que es troba la iniciativa que es vol avaluar (Ballart, 2018):

- **Avaluació de les necessitats:** analitzar la naturalesa, magnitud i distribució de la problemàtica que es vol avaluar.
- **Avaluació del disseny:** analitza si la proposta d'intervenció és adequada per a donar resposta al problema o necessitats als que es dirigeix.
- **Avaluació de la implementació:** analitza els processos de l'acció de la intervenció i si els beneficiaris en són les persones previstes.
- **Avaluació dels impactes:** analitza si hi ha canvis en la problemàtica o necessitat i si aquests tenen relació o no amb la intervenció.
- **Avaluació de l'eficiència:** analitza si poden haver-hi altres intervencions amb resultats o impactes similars i amb un cost més reduït.

D'altra banda, existeixen també diferents tipus d'avaluacions en funció del moment en què aquesta es realitzi (Agencia Estatal de Evaluación de las Políticas Públicas y la Calidad de los Servicios [AEVAL], 2010):

- **Avaluació ex ante:** es realitza abans de dur a terme la iniciativa i té l'objectiu de garantir que la iniciativa complirà amb els objectius planificats, analitzant i

determinant l'adequació de la intervenció a les necessitats que l'han motivat i el grau d'èxit que se'n pot esperar.

- **Avaluació intermèdia:** es realitza durant el procés d'implementació de la intervenció mentre aquesta es du a terme per comprovar si funciona com estava previst o si cal reorientar-lo.
- **Avaluació ex post:** s'analitza la intervenció un cop s'ha acabat (els resultats, els impactes, la implementació, l'eficiència,...), per tal de valorar si s'han assolit els propòsits inicials i millorar-la en cas que s'hagi de reproduir i/o ajustar els procediments per a futures i diferents intervencions.

Des dels seus inicis, als anys 60 als EUA, l'avaluació de les polítiques públiques s'ha anat generalitzant i estenent arreu del món fins a institucionalitzar-se i passar a convertir-se en un element central dels governs dels països industrialitzats (AEVAL, 2010). Un exemple d'aquesta institucionalització n'és la Unió Europea, que l'ha posat com a condició per a poder accedir a la multitud de programes i recursos que posen a disposició dels països, regions i ciutadania del seu àmbit geogràfic i que en gran part ha generat que moltes administracions adoptessin mesures d'avaluació de les seves polítiques, programes, projectes, plans,... Aquesta generalització de l'avaluació de les polítiques públiques ha estat principalment enfocada a avaluacions del tipus *ex post*, que malgrat ser les més habituals tenen encara un ampli marge de millora, tant pel que fa a la sistematització, com als procediments, metodologies o a l'eficiència. Per tant, si les avaluacions *ex post* tenen un recorregut de millora, això encara és més acusat en les del tipus *ex ante*, molt menys practicades i en conseqüència amb un desenvolupament menys madur. D'altra banda, aquests últims tipus d'avaluacions, les realitzades abans de dur a terme la intervenció, s'han centrat fonamentalment en la fase del disseny (que pròpiament ja és prèvia també al desenvolupament de la iniciativa).

L'avaluació d'impacte ha estat tradicionalment reservada per al final del procés, és a dir, per l'avaluació *ex post*, generalment quan la iniciativa ja ha estat tancada o ha experimentat un llarg recorregut. No obstant això, l'Associació Internacional per a l'Avaluació d'Impactes (IAIA) defineix com a Avaluació d'Impacte (AI) el "procés d'identificació de les conseqüències futures d'una acció actual o proposada. L'«impacte» és la diferència entre allò que passaria si l'actuació es realitzés o no es fes" (Associació Internacional per a l'Avaluació d'Impactes [IAIA], 2009, p.1). Aquest tipus d'avaluació afavoreix que les intervencions públiques tinguin una valoració prèvia a la seva implementació sobre quins podrien ser els efectes que tindrien (volguts i no volguts), i per tant poder potenciar aquells que anessin en la línia de fer front les necessitats o problemàtiques que es volen atacar i alhora mirar de corregir impactes negatius no volguts que es poguessin desenvolupar "per culpa" de la iniciativa. Per tant, una avaluació que fomenta la millora de les iniciatives públiques i la reducció d'efectes no volguts propiciats per la pròpia administració i, en conseqüència, optimitza els recursos públics fent-los més eficients i eficaços.

Existeixen diferents AI *ex ante* pel que fa a les polítiques públiques. La primera i que més s'ha desenvolupat és l'Avaluació d'Impacte Ambiental (AI Ambiental), que ja sortia recollida en la Llei Nacional de Política Ambiental (NEPA) dels Estats Units, l'any 1970 (IAIA, 2009).

3.3.1. Avaluació d'Impacte Ambiental

Les Avaluacions d'Impacte Ambiental (AI Ambiental) són aquelles que miren “d'identificar, predir, avaluar i reduir els efectes biofísics, socials i altres de rellevància causats pel desenvolupament de projectes, abans que es prenguin les decisions importants i s'estableixin compromisos” (IAIA, 2009).

Seguint l'exemple de la NEPA, moltes altres organitzacions han introduït les AI Ambiental en les seves legislacions. La Unió Europea, per exemple, l'any 1985 va aprovar la Directiva europea d'AI Ambiental, que a la vegada va provocar que a Espanya l'any 1988, mitjançant el Reial Decret 1131/1988, establís la obligatorietat de les AI Ambiental en els projectes públics o privats relacionats amb la realització d'obres, instal·lacions i activitats amb possibles afectacions en el medi natural (Reial Decret 1131/1988, de 30 de setembre). Aquest reconeixement legal i requisit de les administracions, tant per a privats com per a les pròpies administracions públiques, ha generat que les AI Ambiental s'hagin anat desenvolupant amb els anys i agafant tota la centralitat pel que fa a estudis i avaluacions d'impacte (especialment les *ex ante*) en l'avaluació de les polítiques públiques. Les AI Ambiental vinculades a les iniciatives públiques pretenen, per tant, analitzar-les *ex ante*, bàsicament per tal de predir les possibles afectacions negatives que podrien tenir en el medi ambient i es puguin així corregir per a què no passin. Aquesta detecció i proposta de mesures correctores es duen a terme a partir dels Estudis d'Impacte Ambiental.

Existeix arreu del món una àmplia varietat d'enfocaments a l'hora de dur a terme les AI Ambiental: algunes estan enfocades només als impactes que afecten al medi biofísic, altres inclouen també altres tipus d'impactes dins la pròpia AI Ambiental, com socials o econòmics (IAIA, 2009). De fet, com diu Pardo (1994), el concepte d'impacte ambiental ha anat canviant des dels seus inicis als anys seixanta i setanta, on es tenia pràcticament només en compte els impactes biofísics, cap a una idea de medi ambient més àmplia, donant també rellevància a la part social en les problemàtiques mediambientals.

3.3.2. Avaluació d'Impacte Social

L'Avaluació d'Impacte Social (AI Social) “Comprèn els processos d'analitzar, monitoritzar i gestionar les conseqüències socials desitjades i no desitjades, tant positives com negatives, de les intervencions planejades (polítiques, programes, plans, projectes) i tot procés de canvi social invocat per aquestes intervencions.” (Vanclay et al., 2015, p.85).

L'AI Social va aparèixer durant els anys setanta, de la mà de l'AI Ambiental, i de fet en un inici les AI Social es van elaborar com a part de les ambientals. Tot i això, a mesura que van anar avançant i creixent els treballs d'AI Social es va anar formulant com a disciplina pròpia i al seu voltant es va crear una “comunitat de pràctica amb el seu propi paradigma de teories, mètodes, antecedents, experteses i expectatives” (Vanclay et al., 2015, p.IV). Arran de tot això, les AI Social es van anar separant de les AI Ambiental, i gràcies a la internacionalització i generalització de l'avaluació de les polítiques públiques, les AI Social han anat agafant força, sobretot des d'inicis del segle XXI (Aledo i Aznar-Crespo, 2021). Tot i això, a diferència de l'AI Ambiental, en la majoria de països les AI Social encara no estan incloses en els marcs legals (IAIA, 2009), i per tant no hi ha l'obligatorietat de realitzar aquests tipus d'estudis abans de desenvolupar iniciatives que puguin tenir una afectació social sobre la població.

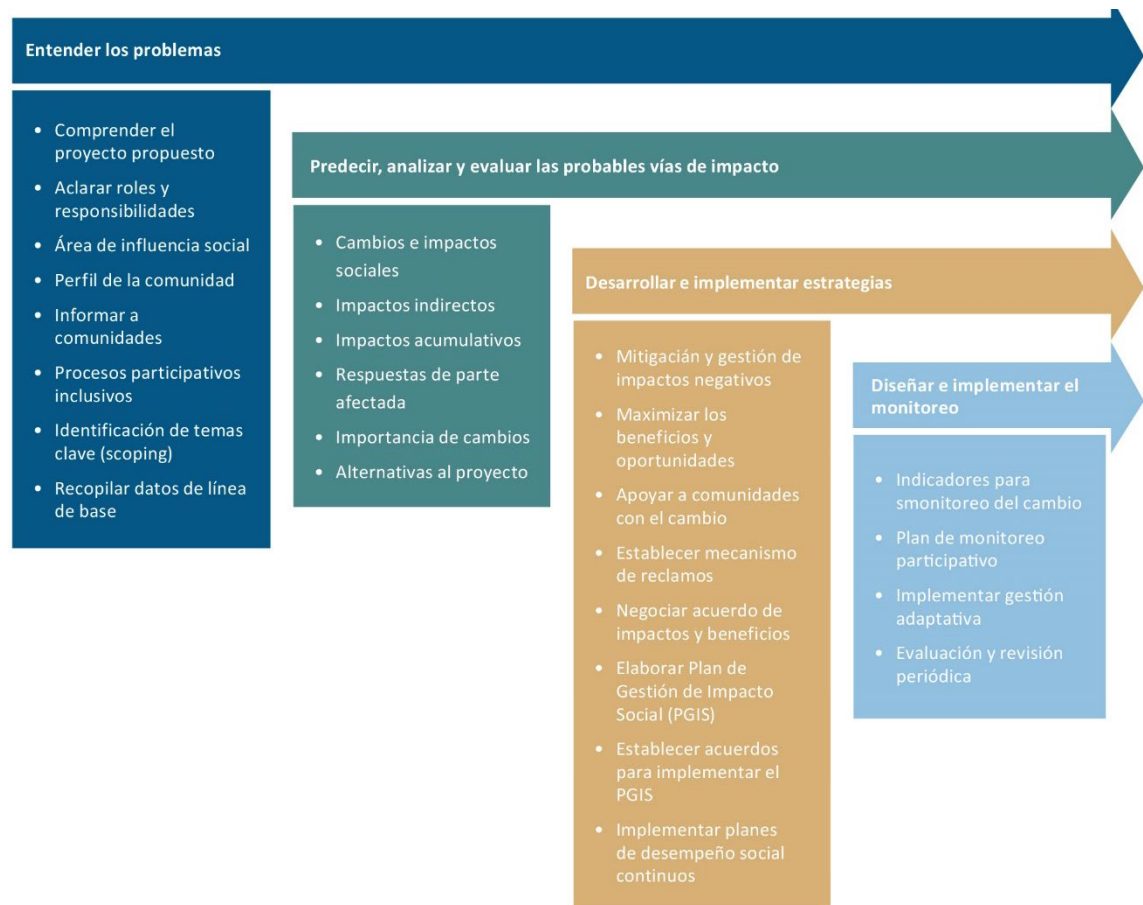
Malgrat es tingui una definició clara del que és i els objectius de l'AI Social, la pròpia naturalesa d'allò social i la dificultat de mesurar-ho, fa que aquesta estigui dominada per una alta incertesa (Aledo i Aznar-Crespo, 2021). Per això, la IAIA va elaborar una declaració de principis que tota AI Social hauria de respectar, que es fonamenten en la Declaració Universal dels Drets Humans i que Pol, Moreno, i Castrechini (2010) sintetitzen en*:

- El dret a viure en un entorn saludable i participar en la presa de decisions.
- Considerar el medi ambient tant en les dimensions físiques com humanes i socials.
- El respecte a allò local.
- La consideració que l'opinió tècnica dels experts no ha de ser l'únic criteri de presa de decisions.
- La transparència de les decisions.
- La preservació dels principis d'equitat, subsidiarietat i sostenibilitat.

* Es poden consultar complets a: Vanclay, F., Esteves, A.M., Aucamp, I, Franks, D. (2015).

D'altra banda, i per tal de sistematitzar i unificar l'elaboració de les AI Social, la IAIA ha elaborat una guia amb les quatre fases i vint-i-sis tasques per a dur-les a terme, recollides en el següent quadre:

Imatge 1. Fases i tasques per elaborar una Avaluació d'Impacte Social

Font: Vanclay et al. (2015, p.7)

4. Marc metodològic

En aquest marc metodològic es descriu el disseny del procés l'elaboració del projecte per donar resposta als objectius que s'han fixat:

Objectiu general:

Elaborar una proposta metodològica que permeti fer una Avaluació d'Impacte Educador a les ciutats

Objectius específics:

1. Identificar els àmbits més significatius per a l'elaboració d'una Avaluació d'Impacte Educador.
2. Identificar instruments d'Avaluació d'Impacte que serveixin de model per a l'elaboració de la metodologia.
3. Identificar i establir unitats de mesura dels impactes de les polítiques públiques des del punt de vista educador.
4. Establir un sistema d'avaluació i mesura dels impactes educadors.

Per això, s'han definit quatre fases, que corresponen cada una a un objectiu específic, i que es presenten en aquest apartat seguint el següent esquema:

- Descripció de la fase
- Objectius específics als que respon
- Metodologies de recerca que s'utilitzen
- Documentació que utilitzada
- Resultats esperats al final de la fase

4.1. Fases

4.1.1. La implementació de la ciutat educadora sobre el terreny

La primera fase ha consistit en fer una àmplia definició del concepte de ciutat educadora, el que representa i els valors pels que es regeix, que són els que marquen el camí a seguir per ser una ciutat educadora i que han estat sobre els quals posteriorment s'han buscat impactes per tal de poder avaluar el seu grau de compliment. També s'han analitzat els materials i recursos de què disposen les ciutats per avaluar les seves pròpies iniciatives en clau educadora. Per últim, també com s'implementa el concepte

de ciutat educadora en un municipi i al propi ajuntament, a partir d'un cas real (l'Ajuntament de Granollers¹) i mitjançant recerca de camp.

- Objectius específics als que respon:
  1. Identificar els àmbits més significatius per a l'elaboració d'una Avaluació d'Impacte Educador.

- Metodologies de recerca utilitzades:
  - Revisió documental sobre el concepte, valors i les eines d'avaluació existents de les ciutats educadores.
  - Recerca de camp sobre la implementació de la ciutat educadora, mitjançant una entrevista al Comissionat de Ciutat Educadora de l'Ajuntament de Granollers i un qüestionari d'avaluació de programes municipals en clau educadora al servei de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Granollers².

- Documentació utilitzada:
  - Revisió documental:
    - Lloc web AICE. *Associació Internacional de Ciutats Educadores* (<https://www.edcities.org>).
    - *Carta de Ciutats Educadores* (AICE, 2020).
    - *De la lectura de la carta a la Consolidació d'una Ciutat educadora. Guia metodològica* (González, Canals i Cabeza, 2021).
  - Recerca de camp:
    - Guia d'entrevista (elaboració pròpia)
    - Formulari "Llista de control d'avaluació de programes municipals" de la *Guia metodològica de ciutats educadores*, Annex 4 (González, Canals i Cabeza, 2019).

- Resultats esperats:
  - Tenir una imatge clara del significat de ciutat educadora i del que implica dur-ho a la pràctica.
  - Conèixer la implementació de la ciutat educadora en el propi ajuntament.
  - Identificar instruments d'avaluació en clau educadora.

---

¹ L'elecció de l'Ajuntament de Granollers es deu a la seva llarga trajectòria dins l'Associació Internacional de Ciutats Educadores. S'explica més detalladament a l'apartat "5. Context d'aplicació".

² S'escull el servei de Promoció Econòmica per no ser un servei que s'hagi vinculat tradicionalment a les pràctiques educatives i per tant pot ser un bon exemple per valorar el grau de consciència en el propi servei de l'impacte educador de les seves polítiques públiques.

4.1.2. Metodologies i exemples d'Avaluació d'Impacte

En aquesta fase s'ha estudiat, mitjançant recerca documental i partint de la bibliografia ja utilitzada en el marc teòric, diferents models d'AI *ex ante*, posant especial èmfasi sobretot en les d'àmbit social, ja que aquestes són les que a nivell conceptual i de continguts tenen una major semblança amb el que podria ser una AI Educador. També s'han buscat guies metodològiques que poguessin servir d'exemple per la confecció d'aquesta.

- Objectius específics als que respon:
  2. Identificar instruments d'Avaluació d'Impacte que serveixin de model per a l'elaboració de la metodologia.

- Metodologies de recerca utilitzades:
  - Revisió documental sobre les AI, AI Ambiental i AI Social.
  - Recerca documental de guies metodològiques existents d'AI vinculades a qüestions socials que serveixin d'exemple.

- Documentació utilitzada:
  - Referències bibliogràfiques del marc teòric, en especial de l'Associació Internacional per a l'Avaluació d'Impactes (IAIA).
  - Revisió documental:
    - *Manual d'urbanisme de la vida quotidiana: urbanisme amb perspectiva de gènere* (Paricio, 2019).
    - DIS/BCN-SID/BCN. *Detecció d'impactes socials-Social Impact Detection. Interactive Forms-Protocols Interactius* (Pol i Moreno, 2002).
    - *Metodologies per a la detecció dels impactes sobre el medi social/humà* (Moreno i Pol, 2002).
    - *Evaluación de Impacto Social: Lineamientos para la evaluación y gestión de impactos sociales en proyectos* (Vanclay, Esteves, Aucamp i Franks 2015).

- Resultats esperats:
  - Tenir un recull de diferents propostes de realització d'AI.
  - Identificar dels diferents enfocaments d'AI els elements més adients per a dur a terme una AI Educador.

4.1.3. Definició dels impactes educadors i els seus indicadors i com mesurar-los

Aquí s'ha definit quins són els impactes "educadors" (vinculats als valors de la carta de ciutat educadora) sobre els que les actuacions municipals poden tenir incidència, i que són els que s'analitzen en l'AI Educador, a partir de l'anàlisi dels valors de la carta de ciutats educadores i del desenvolupament del concepte ciutat educadora en un ajuntament i un municipi. Un cop identificats aquests impactes, s'ha establert un sistema de mesura per a cadascun d'ells, de manera que es pugui objectivar i valorar l'efecte que es preveu que puguin tenir en el desenvolupament de la intervenció avaluada.

- Objectius específics als que respon:
  3. Identificar i establir unitats de mesura dels impactes des del punt de vista educador.
- Metodologies de recerca utilitzades:
  - Revisió documental sobre els valors que defineixen les ciutats educadores, la implementació de la ciutat educadora en un ajuntament i un municipi i les propostes existents d'AI que poden servir per a la elaboració d'AI Educador.
  - Revisió documental dels exemples de guies metodològiques d'avaluació en l'àmbit social:
    - *Dis/BCN Detecció Impactes Socials: Protocols interactius* (Pol i Moreno, 2001).
    - *De la lectura de la carta a la Consolidació d'una Ciutat educadora. Guia metodològica* (González, Canals i Cabeza, 2021).
    - *Evaluación de Impacto Social: Lineamientos para la evaluación y gestión de impactos sociales en proyectos* (Vanclay, Esteves, Aucamp i Franks, 2015).
    - *Guía de evaluación ex ante de políticas públicas* (Cerezo, Herrera i Iriarte, 2017).
  - Anàlisi i creació d'indicadors i del sistema de mesura.
- Documentació utilitzada:
  - Carta de Ciutats Educadores, informació de la recerca de camp de la fase 1, guies metodològiques utilitzades en la fase 2.
- Resultats esperats:
  - Identificar impactes avaluables i rellevants en relació amb el concepte de ciutat educadora i que alhora poden tenir efectes derivats de l'actuació municipal
  - Establir indicadors per a cadascun d'aquests impactes de manera que es pugui objectivar el resultat que tindria en l'aplicació de les actuacions municipals des de la visió de la ciutat educadora

4.1.4. Creació de la metodologia d'Avaluació d'Impacte Educador i la guia per implementar-la

En aquesta darrera fase és en la que s'ha desenvolupat el projecte que dona resposta a l'objectiu general d'aquest TFM: **l'elaboració d'una guia metodològica per a l'avaluació ex ante dels impactes educadors en els projectes i actuacions municipals**. Per a fer-ho s'ha creat una metodologia a partir dels elements d'AI identificats com a adients per a l'AI Educador i dels diferents models d'avaluació analitzats i s'ha establert els barems que indiquen els resultats en l'aplicació de la guia mitjançant els impactes detectats com a rellevants i el seu mesurament.

- Objectiu específic al que respon:
  - 4. Establir un sistema d'avaluació i mesura dels impactes educadors.

- Metodologies de recerca utilitzades:
  - Revisió documental dels resultats de les fases anteriors.
  - Elaboració d'una guia metodològica

- Documentació utilitzada:
  - Revisió documental: fases anteriors d'aquest TFM.

- Resultats esperats:
  - Crear una metodologia *ex ante* per a l'AI Educador
  - Establir un sistema d'indicadors i barems per a l'AI Educador
  - Elaborar una guia per a l'aplicació de la metodologia d'AI Educador en els projectes i actuacions municipals.

Taula 1. Resum de fases, objectius, metodologia i documentació i resultats esperats

	Fase 1 La implementació de la ciutat educadora sobre el terreny	Fase 2 Metodologies i exemples d'Avaluació d'Impacte	Fase 3 Definició dels impactes educadors, indicadors i mesura	Fase 4 Creació de la metodologia i la guia d'Avaluació d'Impacte Educador
Objectiu específic al que respon	1. Identificar els àmbits més significatius per a l'elaboració d'una Avaluació d'Impacte Educador	2. Identificar instruments d'Avaluació d'Impacte que serveixin de model per a l'elaboració de la metodologia	3. Identificar i establir unitats de mesura dels impactes des del punt de vista educador.	4. Establir un sistema d'avaluació i mesura dels impactes educadors
Metodologia i documentació	<u>Revisió documental:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Carta de Ciutats Educadores • Guia metodològica de ciutats educadores • Lloc web edcities.org 	<u>Revisió documental:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Referències sobre l'AI i l'AI Social de la bibliografia del marc teòric • Recerca de guies metodològiques existents d'AI vinculades a qüestions socials 	<u>Revisió documental:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Carta de Ciutats Educadores • Informació de la recerca de camp de la primera fase • Revisió documental dels exemples de guies metodològiques d'avaluació en l'àmbit social. 	<u>Revisió documental</u> <ul style="list-style-type: none"> • Fases anteriors d'aquest TFM
	<u>Recerca de camp:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Entrevista: guia d'entrevista • Qüestionari: formulari d'avaluació de programes municipals 		<ul style="list-style-type: none"> • Anàlisi i creació d'indicadors i del sistema de mesura 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració d'una guia metodològica
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none"> • Tenir una imatge clara del significat de ciutat educadora i del que implica dur-ho a la pràctica. • Conèixer la implementació de la ciutat educadora en el propi ajuntament. • Identificar instruments d'avaluació en clau educadora 	<ul style="list-style-type: none"> • Tenir un recull de diferents propostes de realització d'AI. • Identificar els elements dels diferents enfocament d'AI que són les més adients per a dur a terme una AI Educador 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar impactes educadors rellevants poden tenir efectes derivats de l'actuació municipal • Establir indicadors i un sistema de mesura per a cadascun d'aquests impactes 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar una metodologia per a l'AI Educador • Establir un sistema d'indicadors i barems per a l'AI Educador • Elaborar una guia metodologia <i>ex ante</i> d'AI Educador per a projectes i actuacions municipals.

Font: elaboració pròpia

5. Context d'aplicació

La proposta d'aquest TFM és identificar i mesurar l'impacte educador (*ex ante*) de les polítiques municipals. Per això, el seu context d'aplicació són els ajuntaments: qui planifica i desenvolupa aquestes polítiques. I més concretament, la seva implementació als ens locals és a través dels professionals i equips dels diferents serveis i àmbits que hi treballen (o del sector privat en casos de contractacions externalitzades), ja que aquests són els encarregats de dissenyar projectes, actuacions, plans, serveis,... que es desenvolupen en les polítiques públiques locals i, per tant també, qui n'ha de fer la seva avaluació a nivell intern.

L'AI Educador està especialment pensada per als municipis que situen l'educació com a element central en les seves polítiques públiques. Per tant, conscients que totes les seves actuacions tenen impacte a nivell educatiu, tenen la voluntat de potenciar-ne aquells aspectes positius i pal·liar-ne els negatius (o "deseducadors"). Per això, malgrat es parla d'impacte "educador", la proposta d'avaluació va més enllà dels propis serveis d'educació dels ajuntaments i està orientada per a ser aplicada en el disseny d'actuacions de qualsevol dels àmbits municipals. En línia amb aquesta visió de l'educació, els municipis membres de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores (AICE), actualment 492 ciutats (235 d'Espanya) de 35 països³, són els que prioritàriament haurien d'aplicar aquesta avaluació *ex ante* de les seves actuacions, tot i que no està restringit només a aquests.

Quant a l'aplicació de la proposta d'avaluació, en primer lloc, no tots els professionals municipals tenen la visió educadora que des del seu ajuntament es pugui voler desenvolupar, ni identifiquen alguns dels impactes o indicadors com a educadors. Per això, part de l'objectiu de la guia serà intentar fer veure i conscienciar de les implicacions educadores que té el desenvolupament de qualsevol projecte, activitat, servei, ... a les persones que l'apliquin. I en segon lloc, no totes les actuacions que es desenvolupen per part d'un ajuntament poden tenir una AI Educador realitzada en profunditat (per qüestions de temps i recursos), per la qual cosa el que pretén en aquest sentit la guia és poder ser útil en aquelles que siguin més grans, disposin de més recursos i temps o tinguin com a destinataris espais o persones en situacions de dependència, vulnerables o de risc; i alhora que, malgrat no es pugui fer una avaluació en profunditat, pugui servir per fer un anàlisi, encara que més superficial, que permeti tant identificar impactes importants com conscienciar de les implicacions educadores que tindrà.

D'altra banda, per tal de situar en un marc concret i real el context i les possibilitats de la proposta, s'ha escollit la ciutat de Granollers. Granollers forma part de l'AICE des dels seus inicis (presentes en el congrés de l'any 1990 i formant de l'Associació Internacional des de la seva creació, el 1994), forma part tant del Comitè Executiu de l'associació (des de l'any 2008) i com de la Comissió de Seguiment de la Xarxa Espanyola de Ciutats Educadores (la xarxa territorial de l'AICE a l'Estat Espanyol). A més, és un municipi reconegut per les seves pràctiques educadores en diferents àmbits d'intervenció i tant en la seva estructura com en les actuacions hi és molt present aquesta visió.

---

³ Font: <https://www.edcities.org/ca/lLista-de-ciutats-associades> (consulta feta el 15/02/2023).

6. La implementació de la ciutat educadora

6.1. Com es construeix una ciutat educadora?

La Ciutat Educadora engloba multitud de conceptes, definits en la seva carta (AICE, 2020), tant en el preàmbul com als 20 principis pels quals es regeix (veure el Marc teòric, apartat [3.2.1. Ciutat educadora](#)). Aquesta manera de concebre els municipis i la societat en general es fa efectiva des dels ajuntaments dels pobles i ciutats on existeix una voluntat política de desenvolupar aquest projecte. El compromís polític inicial amb el projecte s'ha de traslladar des de la gerència i l'equip directiu a la resta de personal tècnic i especialitzat, tot involucrant el conjunt de l'organització municipal. Compartir l'enfocament es fa necessari, ja que això afectarà a les polítiques i actuacions de tot l'ajuntament, a través de les quals es transmeten (volgudament o no) determinats coneixements, valors i actituds que poden educar o "deseducar".

Per tal d'imbuir, compartir, ajudar i fins i tot formar les persones que formen part de l'ajuntament cal un lideratge polític (que hauria de ser des d'alcaldia) que potenciï, doni coherència i legítimi el projecte; i alhora una figura o estructura de funcionament i coordinació entre els diferents serveis o àmbits municipals. Això es pot realitzar a través de la creació d'una Mesa de Coordinació de la Ciutat Educadora, amb integrants tècnics i polítics de totes les àrees de l'ajuntament. Allà on això no sigui possible, es pot optar per la figura d'una persona coordinadora del projecte de Ciutat Educadora que faci d'enllaç amb els referents assignats al projecte per part de les diferents àrees de l'ajuntament (González, Canals i Cabeza, 2021).

El cas estudiat, l'Ajuntament de Granollers, respon als requisits establerts per l'AICE. La responsabilitat de la Ciutat Educadora recau en l'alcaldia, essent l'alcaldesa qui ostenta les atribucions en aquesta matèria, tot i que delega la representació política en els òrgans de l'AICE i les tasques del dia a dia en la regidoria d'Educació. Així mateix, el personal adscrit directament al projecte de Ciutats Educadores forma part de la pròpia estructura d'alcaldia en l'organigrama municipal. La ciutat compta amb un comissionat, que és qui impulsa i coordina l'acció de ciutat educadora a l'ajuntament. Existeix també una Taula de treball de Ciutat Educadora, encapçalada pel propi comissionat, i integrada per la gerència de l'ajuntament, l'equip directiu i representants de totes les àrees de l'ajuntament. Aquest és un espai de treball i de trobada on es comparteix el projecte de Ciutat Educadora i que serveix també per sensibilitzar els diferents comandaments de l'ajuntament i que això tingui un efecte dominó cap al personal municipal que depèn o treballa amb ells, de manera que tota l'organització conegui i comparteixi les implicacions d'una ciutat educadora i treballi en consonància a això.

A banda de les actuacions, els treballadors i representants del propi ajuntament, en la implementació de la ciutat educadora s'hi ha d'implicar també a la ciutadania: les persones que hi viuen han de saber i poder reconèixer que el seu municipi forma part del moviment de ciutats educadores i que les polítiques municipals es regeixen pels seus principis. Igualment els centres educatius, les entitats i altres administracions presents a la ciutat han d'empeltar-se d'aquest projecte i fer-lo seu també. Aquesta és una responsabilitat del govern local vinculada molt estretament també a un dels

principis bàsics de la Carta de Ciutats Educadores: la participació ciutadana i l'establiment de xarxes i línies de treball transversals entre allò públic i la societat civil.

6.2. Dels principis a les dimensions educadores

La implementació de la ciutat educadora requereix de la identificació del valor educatiu de les polítiques públiques. La Carta de Ciutats Educadores (AICE, 2020) concreta aquest valor en vint principis que poden agrupar-se en 3 blocs (conceptes, col·lectius i governança), que engloben nou àmbits (igualtat d'oportunitats, cohesió social, vida saludable i sostenibilitat, accessibilitat, col·lectius vulnerables, ciutadania en risc exclusió, comunitat, participació i transversalitat) i que es poden desglossar a la vegada en 31 dimensions, que són mesurades a partir de diferents indicadors per tal d'identificar l'impacte que hi tindrà l'actuació. La Figura 1 il·lustra l'amplitud i complexitat dels valors educatius que ha d'impulsar la ciutat educadora.

Esquema 1. Dels principis de la Ciutat Educadora a les dimensions educadores

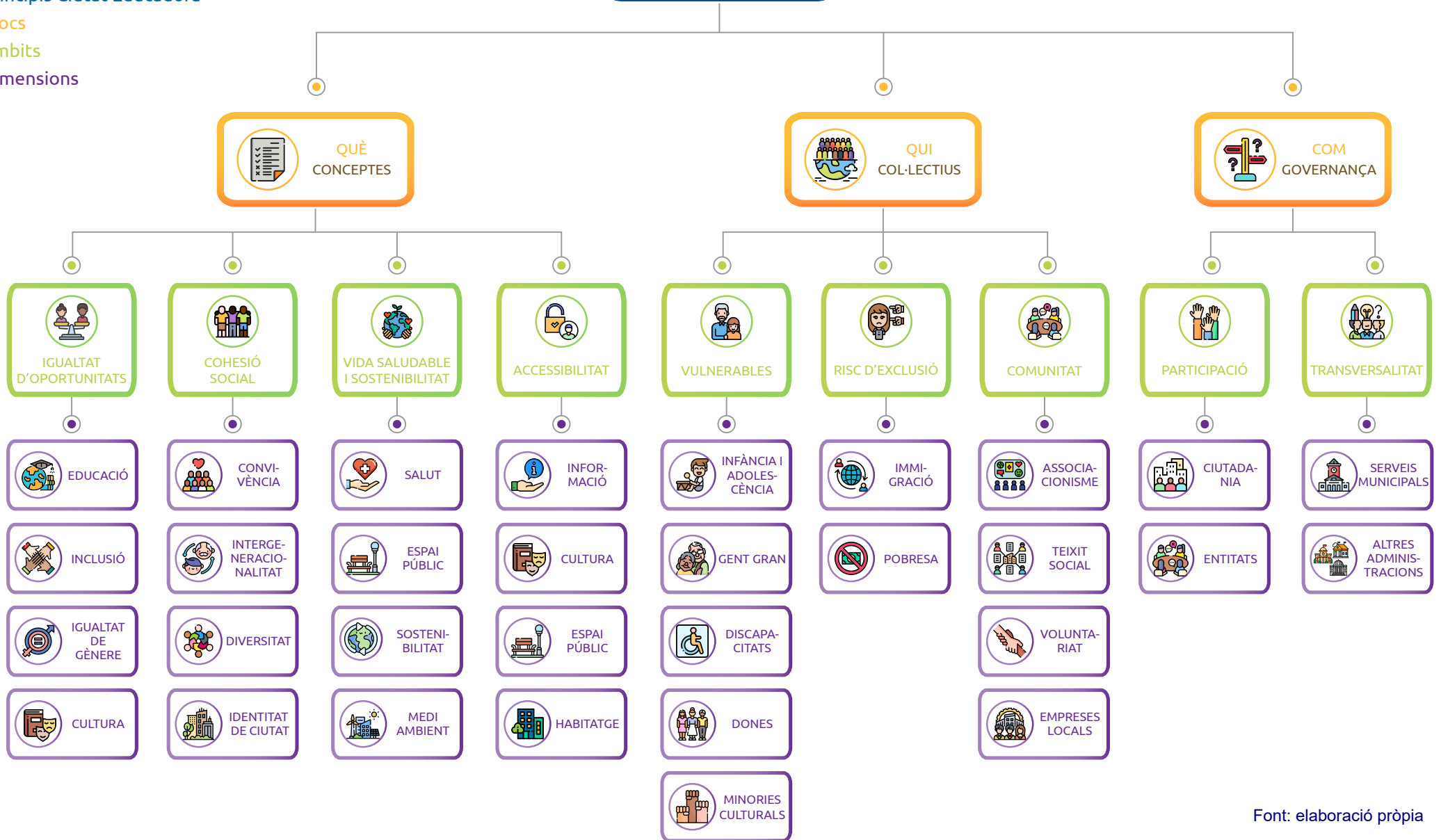

Principis Ciutat Educadora

Blocs

Àmbits

Dimensions

Font: elaboració pròpia

6.2.1. Tres blocs

Els 20 principis que regeixen l'ideari de les ciutats educadores es poden trobar en la seva carta (AICE 2020), però també en el preàmbul d'aquesta s'hi desenvolupa l'esperit i el significat del que és i comporta ser una ciutat educadora. La Carta detalla quins són els conceptes que cal tenir en compte, els col·lectius o persones d'especial interès o cura i els principis per a la seva governança. Per això, s'han definit 3 blocs on s'emmarcaran els diferents àmbits de l'avaluació educadora:

- **QUÈ – Conceptes**

Els conceptes que s'emmarquen en la definició del que és una ciutat educadora i que aquesta ha de tenir present.

- **QUI – Col·lectius**

Les persones o col·lectius d'especial rellevància i que s'han de tenir en compte a l'hora de desenvolupar les polítiques públiques.

- **COM – Governança**

La manera com es governa la ciutat educadora i com es desenvolupen les polítiques públiques.

6.2.2. Nou àmbits

Aquests tres blocs estan integrats per nou àmbits, que ajuden a identificar els propòsits educadors de la ciutat educadora.

- **QUÈ**

- Igualtat d'oportunitats

Garantir que totes persones puguin desenvolupar-se en igualtat de condicions, independentment de la seva situació i condició.

- Cohesió social

Fomentar la diversitat com un element positiu, la convivència, la intergeneracionalitat i la identitat a l'entorn (la ciutat, el barri).

- Vida saludable i sostenible

Fomentar l'esport i la salut com a eines per a una vida millor i una vida sostenible i respectuosa amb el planeta i el medi ambient.

- Accessibilitat

Assegurar la possibilitat d'accés (econòmic, cultural, habitacional, vial, d'informació,...) a totes les persones.

- **QUI**

- Col·lectius vulnerables

Tenir una especial cura de col·lectius susceptibles de patir discriminacions o ser menystinguts, com la infància, gent gran, dones, persones amb discapacitat o minories ètniques o culturals.

- Ciutadania en risc d'exclusió

Protegir i acompanyar en la millora a persones en situacions de risc, ja sigui econòmic, social, habitacional,...

- Comunitat

Fomentar la presència i el treball de i amb les entitats del municipi com un element de reforç de la vida social i la convivència, alhora que de memòria de les tradicions i de noves formes de participació.

- **COM**

- Participació

Assegurar la participació de la ciutadania en el desenvolupament de la ciutat, ja sigui participant en la presa de (algunes) decisions com en la co-creació de les polítiques públiques.

- Transversalitat

Treballar conjuntament els projectes, per a eixamplar mirades i ampliar coneixements, entre diferents serveis municipals i també amb altres administracions presents a la ciutat.

6.2.3. Trenta-una dimensions

Els nou àmbits es desgranen en trenta-una dimensions, que permeten orientar l'aterratge dels principis educadors en la realitat de la ciutat.

- **Igualtat d'oportunitats**

- Educació

L'educació és un element clau a la ciutat educadora, com a eina de lluita contra les desigualtats i de canvi social.

- Inclusió

La inclusió de totes les persones i col·lectius en tots els àmbits de la societat (per tant en les ciutats) és també un element d'igualtat.

- Igualtat de gènere

La lluita per la igualtat entre homes i dones (i altres gèneres) és també un element d'igualtat d'oportunitats.

- Cultura

La defensa i promoció de cultura com a element de transformació i inclusió social, ja sigui la cultura local com les diferents cultures presents al municipi a través de persones d'origens diferents.

- **Cohesió social**

- Convivència

Una bona convivència facilita un clima de pau social i fomenta les bones relacions entre les persones que habiten la ciutat.

- Intergeneracional

Les relacions i transferències de coneixement intergeneracional fomenten l'enriquiment personal, la millora de la qualitat de vida i la cohesió social.

- Diversitat

Una gestió positiva de la diversitat genera espais de convivència i intercanvi de coneixements i experiències entre la ciutadania.

- Identitat de ciutat

Tenir un sentiment de pertinença amb l'entorn (el barri, el municipi) facilita també la inclusió i la cohesió social.

- **Vida saludable i sostenible**

- Salut

La promoció dels hàbits saludables millora la qualitat de vida de les persones.

- Espai públic

Proveir la ciutat d'espais públics segurs i saludables fomentant la vida a l'aire lliure, la convivència, el joc i l'exercici.

- Sostenibilitat

Garantir que les actuacions municipals tenen un criteri de sostenibilitat (econòmica, mediambiental, social,...) i fomentar-ho entre la ciutadania.

- Medi ambient

Protegir el medi ambient per lluitar contra el canvi climàtic i millorar la qualitat de vida de la ciutadania.

- **Accessibilitat**

- Informació

Garantir i fomentar el dret a la informació i facilitar-ne la comprensió a la població, especialment a aquells col·lectius amb més dificultats.

- Cultura

L'accés a la cultura ha de ser universal, i especialment fomentar-ho entre aquells col·lectius amb menys presència habitual en els espais i fòrums culturals de la ciutat.

- Espai públic

Garantir l'accés i adequació de l'espai públic per a totes les persones, especialment pels col·lectius vulnerables, perquè se sentin segurs i puguin gaudir-lo i aprofitar-lo en les mateixes condicions que la resta de la ciutadania.

- Habitatge

El dret a un habitatge és un dels drets humans fonamentals, la ciutat educadora haurà de vetllar perquè la seva ciutadania, especialment aquelles persones i famílies vulnerables o en risc d'exclusió, hi tingui accés.

• **Col·lectius vulnerables**

- Infància i adolescència

La ciutat educadora ha de garantir els drets dels infants i adolescents, en especial pel que fa a polítiques de protecció i promoció de la infància. I en relació a la ciutat, a ser escoltats, participar i ser tinguts en compte en les decisions que els afecten.

- Gent gran

Promoure l'envelliment actiu, la protecció dels drets de la gent gran, el foment de les seves xarxes socials o lluitar contra la soledat no desitjada.

- Persones amb discapacitat

Garantir i tenir present els drets i necessitats de les persones amb discapacitat intel·lectual i diversitat funcional per fomentar una ciutat inclusiva.

- Dones

Malgrat en algunes societats s'ha anat avançant, en general les dones pateixen encara discriminació laboral, política, econòmica, domèstica, situacions d'inseguretat,... per això la ciutat educadora ha de mirar d'evitar-ho i lluitar-hi en contra.

- Minories ètniques/culturals

Vetllar perquè es respectin els drets ciutadans i culturals d'aquelles comunitats minoritàries presents a la ciutat i alhora es fomenti la seva integració a la vida social i ciutadana local.

- **Risc d'exclusió**

- Immigració

Facilitat a les persones migrades, especialment quan són nouvingudes, la informació i els serveis perquè puguin integrar-se de ple dret a la ciutat i desenvolupar la seva vida en les millors condicions possibles.

- Pobresa

Acompanyar les persones en situacions de pobresa o dificultats socials per a per tal d'ajudar-les a millorar la seva qualitat de vida.

- **Comunitat**

- Associacionisme

Fomentar la presència d'associacions ciutadanes al municipi i acompanyar-les en les activitats i projectes que vulguin desenvolupar.

- Teixit social

Enfortir i fer créixer el teixit social de la ciutat, com un element de cohesió, comunitat i cooperació social entre la ciutadania.

- Voluntariat

Fomentar el voluntariat de la ciutadania en entitats i projectes locals i posar de relleu els valors i el paper dins la ciutat de les persones voluntàries.

- **Participació**

- Ciutadania

Afavorir la participació ciutadana, diversa i representativa de la composició social de la ciutat, en la gestió i decisions municipals i en la vida comunitària, i fer-ho tenint especialment presents els col·lectius vulnerables.

- Entitats

Les entitats del municipi han de ser escoltades i tingudes en compte a l'hora de projectar i dissenyar les actuacions municipals, especialment en els seus àmbits d'actuació.

- Empreses locals

Empreses, comerços i professionals locals són també agents que cal tenir presents a l'hora de planificar i dur a terme les polítiques municipals.

- **Transversalitat**

- Serveis municipals

Treballar conjuntament entre diferents serveis municipals afegirà diferents perspectives, identificacions problemàtiques i solucions que enriquiran i milloraran les actuacions municipals.

- Altres administracions

És necessari tenir present, treballar conjuntament i coordinar-se amb les diferents instàncies d'altres administracions públiques presents a la ciutat.

7. Proposta metodològica de Guia d'Avaluació d'Impacte Educador

La Guia d'Avaluació d'Impacte Educador és l'instrument dissenyat per tal que els responsables municipals identifiquin, avaluin i orientin els efectes educadors de les seves intervencions i decisions.

Nota metodològica: en aquest apartat s'explica la metodologia, continguts i funcionament de la Guia d'Avaluació d'Impacte Educador. La major part dels continguts formen part de la Guia com a producte final però, per les necessitats pròpies del TFM, alguns dels continguts són aquí desenvolupats amb major extensió del que es preveu incloure en el producte final.

7.1. Consideracions prèvies

Aquesta metodologia ha estat creada expressament per a l'AI Educador en les actuacions municipals a partir d'aportacions pròpies i dels següents texts, que han servit especialment per a establir i definir les fases i els diferents instruments que s'utilitzen:

- *Dis/BCN Detecció Impactes Socials: Protocols interactius* (Pol i Moreno, 2001).
- *De la lectura de la carta a la Consolidació d'una Ciutat educadora. Guia metodològica* (González, Canals i Cabeza, 2021).
- *Evaluación de Impacto Social: Lineamientos para la evaluación y gestión de impactos sociales en proyectos* (Vanclay, Esteves, Aucamp i Franks, 2015).
- *Guía de evaluación ex ante de políticas públicas* (Cerezo, Herrera i Iriarte, 2017).

Davant la manca de referents en el camp de l'avaluació educadora, l'existència de guies d'impacte en els àmbits mediambiental i social ha estat una important font d'inspiració per l'elaboració de la metodologia de l'AI Educador, objecte d'estudi d'aquest TFM. La guia creada, a més, té una vocació eminentment pràctica i la voluntat de ser suficientment completa per a obtenir uns resultats que ofereixin millores reals a les polítiques públiques, però alhora prou simple i ajustada com per a què els propis treballadors d'un ajuntament puguin realitzar-la sense que comporti una gran despesa de recursos i temps.

La guia final serà dissenyada en versió *html* i accessible de manera *online*. Aquesta programació permet, d'una banda, que els instruments d'avaluació siguin accessibles des de qualsevol indret i, de l'altra, que adopti un format més àgil, visual i que proporcioni els resultats final dels de manera automàtica. L'explicació de la guia s'acompanya en aquest treball d'unes mostres de cadascun dels instruments que es proposa crear.

7.2. L'avaluació de les polítiques educadores: què, quan, com i qui?

El principi número 9 de la Carta de Ciutats Educadores (AICE, 2020, p.13) "9. Seguiment i millora contínua" diu: "El municipi avaluarà l'impacte educatiu, social i ecològic de les polítiques municipals amb l'objectiu de la seva millora contínua". Així doncs, en la pròpia definició del que és una ciutat educadora ja hi és implícita la voluntat i necessitat d'avaluar les polítiques públiques municipals des de l'òptica educadora.

Seguint aquest principi, a la guia metodològica ja existent (González, Canals i Cabeza, 2019) s'inclouen pautes per a fer aquesta avaluació, tant des del punt de vista de la situació o punt de partida del propi ajuntament i les seves àrees o serveis respecte la implementació de la ciutat educadora, com des de l'avaluació de programes i projectes municipals un cop executats (*ex post*). La Guia d'Avaluació d'Impacte Educador pot ser entesa, doncs, com un complement de la Guia de Ciutats Educadores, en tant que instrument que pretén aportar metodologies i instruments d'avaluació per a mesurar l'impacte educador de les polítiques públiques municipals abans de la seva implementació

7.2.1. Què avaluar?

La guia metodològica d'AI Educador està pensada per avaluar les polítiques públiques locals que poden tenir impactes als municipis en la vessant educadora. Aquestes polítiques, que poden ser "plans, programes i projectes de tots els àmbits municipals" (González, Canals i Cabezas, 2021, p.11), seran identificades en aquesta guia com actuacions o iniciatives municipals, sense distinció.

7.2.2. Quan avaluar?

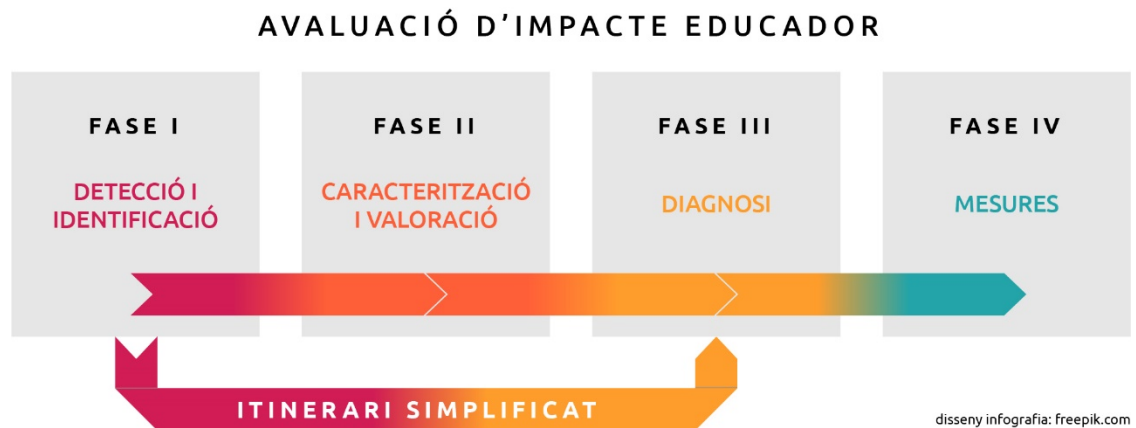
L'avaluació dels impactes de l'actuació es fa un cop elaborat el disseny d'aquesta i abans de dur-la a terme, *ex ante*, per tal d'identificar possibles impactes negatius i corregir-los abans que es produeixin, així com de potenciar-ne els positius.

7.2.3. Com avaluar?

La guia es desenvolupa en 4 fases, tot i que s'ofereix la possibilitat de realitzar un itinerari simplificat* de només 3:

- I. Detecció i identificació d'impactes**
- II. Caracterització i valoració detallades d'impactes**
- III. Diagnosi**
- IV. Mesures preventives, correctores i millores**

Esquema 2. Fases de l'Avaluació d'Impacte Educador

Font: elaboració pròpia

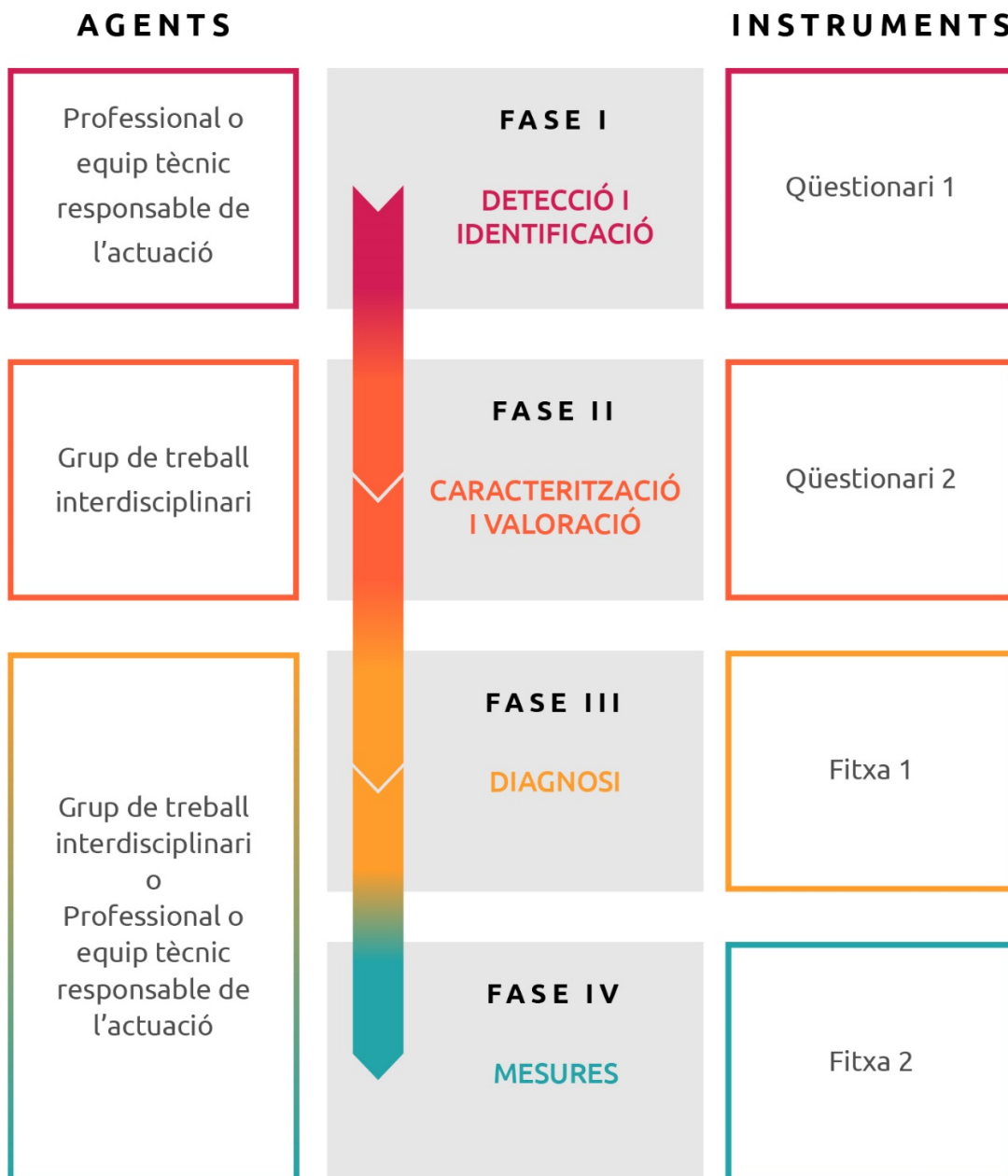
*Malgrat que és aconsellable fer sempre l'AI Educador completa, i per tant realitzar les 4 fases que la componen, en els casos on en la *Detecció i identificació d'impactes* (Fase I) els resultats marquin que l'actuació té un impacte lleu, es podrà dur a terme l'itinerari simplificat: passant directament després de la primera fase a la tercera. La qualificació d'impacte lleu o no en la detecció i identificació, i per tant la possibilitat de poder optar per l'itinerari simplificat, s'explica detalladament en el desenvolupament de la Fase I.

7.2.4. Qui avalua?

Hi ha dos grups d'agents, personal municipal, que participen i realitzen l'AI Educador, en funció de les fases i de si es realitza de manera completa o es du a terme l'itinerari simplificat:

- La **persona o equip tècnic responsable** del disseny de l'actuació a avaluar realitzarà sempre la Fase I i les Fases III i IV en cas que s'opti per l'itinerari simplificat.
- **Grup de treball interdisciplinari:** l'AI Educador implica un ventall molt ampli de disciplines, per la qual cosa es constituirà un grup de treball amb la persona o equip tècnic que ha realitzat el disseny de l'actuació juntament amb professionals de diferents serveis municipals (com per exemple, urbanisme, promoció econòmica, serveis socials, educació, joventut,...) que puguin aportar una mirada especialitzada i amb coneixements i experiència en aquells àmbits on s'hagi detectat un major impacte de l'actuació (en la Fase I). Aquest grup de treball interdisciplinari serà el responsable de la Fase II, així com de les Fases III i IV en cas que l'avaluació es faci completa.

Esquema 3. Agents, fases i instruments de l'Avaluació d'Impacte Educador

disseny infografia: freepik.com

Font: elaboració pròpia

7.3. Les fases de l'avaluació

7.3.1. Fase I. Detecció i identificació d'impactes

En aquesta fase es farà una primera detecció (*ex ante*) dels impactes educadors de l'actuació: es projectarà l'estat en el que es trobaran els indicadors un cop realitzada i si aquest suposa un canvi respecte la situació actual, de manera que es pugui identificar l'impacte de l'actuació per a cada dimensió, a través de l'anàlisi d'un indicador representatiu de cadascuna.

Els resultats dels impactes de l'actuació en els indicadors determinaran en aquesta fase si es continua amb una AI Educador completa o si és possible seguir per l'itinerari simplificat: es podrà optar per aquesta via en el cas que els indicadors amb un resultat negatiu siguin menys del 50% del total i que no hi hagi cap àmbit que en tingui més de la meitat.

- Objectius
  - Conscienciar al personal tècnic responsable de dissenyar actuacions municipals dels aspectes educadors presents en els seus àmbits de treball.
  - Tenir un visió general dels impactes educadors de l'actuació.
  - Tenir elements per a valorar els impactes en funció de l'estat inicial.
  - Detectar els àmbits i dimensions en els que té incidència l'actuació.
  - Realitzar una primera mesura d'aquests impactes.
  - Establir si se seguirà amb una avaluació completa o si es podrà optar per una simplificada.
- Participants
  - Professional o equip tècnic que ha realitzat el disseny de l'actuació. En cas de necessitar suport en algun àmbit, es recolzarà en els professionals o equips municipals especialitzats en aquest.
- Metodologia
  - Instruments: [Qüestionari 1](#).
  - Aquest qüestionari inclou per a cada dimensió educadora una pregunta adreçada a la projecció de l'indicador un cop implementada l'actuació (hipotètica situació futura) i una pregunta que té per objecte captar si aquesta hipotètica situació futura és diferent de la situació actual (prèvia a la implementació de la política).
  - Resultat del qüestionari: mostrarà si la projecció de la situació dels indicadors després de dur a terme l'actuació es preveu com a bona (seran els que estaran marcats en verd), neutra (groc) o negativa (vermell) i si hi té impacte (hi ha un canvi o transformació respecte l'estat inicial de l'indicador).

- Conclusions
  - S'identificarà el resultat de l'anàlisi dels indicadors amb un codi de color per a cadascun, en funció del seu estat en la projecció de realització de l'actuació i de si aquesta suposa un impacte o no respecte a la situació actual:

Taula 2. Resultats dels impactes de l'actuació en els indicadors (Valor i codi de color).

Projecció de l'indicador a futur	Canvi en l'indicador respecte la situació actual			Valor i codi color
	+	SÍ		
	+	NO		
	+	NO		
	+	SÍ		
	+	NO		
	+	SÍ		

Font: elaboració pròpia

- La guia recomana fer l'AI Educador completa (de quatre fases) però és possible optar per l'itinerari simplificat i, per tant passar directament a la Fase III en els casos que es compleixen aquests dos requisits:
  - El 50% o més dels indicadors estan entre els valors 1 i 4.
  - Cap dels àmbits té més del 50% entre els valors 5 i 6.

7.3.2. Fase II. Caracterització detallada i valoració d'impactes educadors

En aquesta fase es farà una caracterització i valoració més detallades dels impactes educadors de l'actuació en els diferents indicadors. Es tracta d'una fase d'aprofundiment diagnòstica, ja que segueix la mateixa estructura que la Fase I però amplia el número de preguntes per a cada dimensió i hi intervé el grup de treball interdisciplinari, amb professionals de diferents serveis i àmbits municipals. En primer lloc, es projecta l'estat en què es trobaran els indicadors un cop la política hagi estat implementada. En segon terme, es demana la valoració si aquest escenari futur comporta o no algun canvi respecte la situació inicial. En aquesta fase, s'estudiarà el comportament de tres indicadors per a cada dimensió educadora, amb la voluntat d'obtenir una diagnosi més completa i amb una mirada multidisciplinària que l'obtinguda en la Fase I.

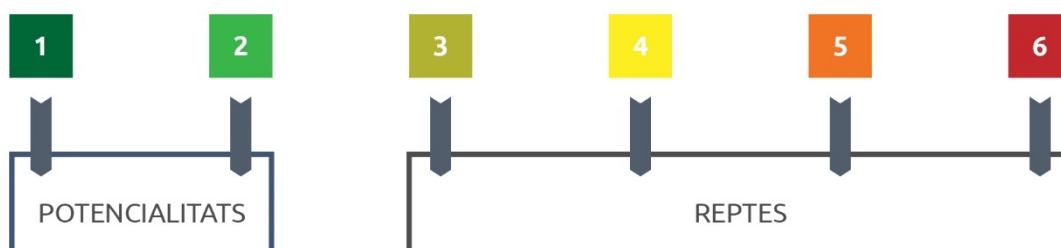
- Objectius
  - Tenir elements per a valorar els impactes en funció de l'estat inicial.
  - Fer una detecció en profunditat i des d'aproximacions professionals de diferents àmbits dels indicadors educadors en els que té impacte l'actuació.
- Participants
  - Grup de treball interdisciplinari.
- Metodologia
  - Instruments: [Qüestionari 2](#).
  - Aquest qüestionari inclou per a cada dimensió educadora tres preguntes adreçades a la projecció de l'indicador un cop implementada l'actuació (hipotètica situació futura) i una pregunta que té per objecte captar si aquesta hipotètica situació futura és diferent de la situació actual (prèvia a la implementació de la política).
  - Resultat del qüestionari: mostrarà si la projecció de la situació dels indicadors després de dur a terme l'actuació es preveu com a bona (seran els que estaran marcats en verd), neutra (groc) o negativa (vermell) i si hi té impacte (hi ha un canvi o transformació respecte l'estat inicial de l'indicador).
- Conclusions
  - S'identificarà el resultat de l'anàlisi dels indicadors amb un codi de color per a cadascun, en funció del seu estat en la projecció de realització de l'actuació i de si aquesta hi té impacte o no (el mateix barem que en el Qüestionari 1, veure Taula 2, pàgina 50).

7.3.3. Fase III. Diagnosi

Amb els resultats de la *Fase II. Caracterització detallada i valoració d'impactes* (o de la *Fase I. Detecció i identificació d'impactes* si s'ha optat per l'itinerari simplificat) es desenvoluparà una diagnosi per a cadascun dels indicadors, de manera que de forma argumentada (i per tant també amb més matisos) s'expliqui els resultats dels impactes educadors de l'actuació. En aquesta diagnosi, a més, s'hi destacaran també reptes (provinents dels impactes negatius o a millorar, resultats amb valors entre el 3 i 6) i potencialitats (per a aquells positius, resultats 1 i 2) que es recolliran posteriorment en la darrera fase per a fer propostes de mesures preventives, correctores i millores de l'actuació abans de dur-la a terme. Els reptes i potencialitats es prioritzaran en funció del valor obtingut pels indicadors en l'anàlisi, essent més prioritari com més gran sigui aquest.

- Objectius
  - Obtenir una diagnosi argumentada per als diferents impactes a partir dels resultats dels qüestionaris.
  - Recollir i analitzar els matisos i detalls recollits en la informació i comentaris més enllà de les preguntes dels formularis.
  - Identificar reptes de millora i potencialitats de l'actuació en relació als impactes educadors.
- Participants
  - Grup de treball interdisciplinari. I en el cas que s'hagi optat per una avaluació simplificada, el professional o equip tècnic que ha realitzat el disseny de l'actuació (que en cas de necessitar suport en algun àmbit, es recolzarà en els professionals o equips municipals que hi treballin).
- Metodologia
  - Instruments: [Fitxa 1A](#) (Fitxa 1B per a l'itinerari simplificat).
  - Resultats: es recolliran els resultats dels qüestionaris, que identificaran l'impacte de l'actuació en les variables. A partir d'aquesta informació, es definiran els reptes i oportunitats de millora i les potencialitats educadores de l'actuació.

Esquema 4. Correspondència entre els valors de les variables i les potencialitats i reptes.

Font: elaboració pròpia

7.3.4. Fase VI. Mesures preventives, correctores i millores

A l'última fase de l'AI Educador es faran propostes concretes que modifiquin l'actuació per tal de donar resposta als reptes i potencialitats plantejades en la diagnosi. Pels impactes amb una afectació negativa (en vermell als resultats dels qüestionaris i transformats en reptes a la diagnosi), la prioritat inicial serà la prevenció d'aquests per a què no es produeixin o en cas que no sigui possible evitar-ho, mesures per corregir-los o compensar-los. Pel que fa als afectes positius (indicadors amb valors 1 i 2 i transformats en potencialitats a la diagnosi), la prioritat serà com poder ampliar-los i millorar-los, mantenint la prioritització en funció del valor obtingut pels indicadors en l'anàlisi, essent més prioritari com més gran sigui aquest.

- Objectius
  - Elaborar propostes per millorar l'impacte educador de l'actuació prevenint, corregint o compensant aquells afectes negatius i potenciant-ne els positius.
- Participants
  - Grup de treball interdisciplinari. I en el cas que s'hagi optat per una avaluació simplificada, el professional o equip tècnic que ha realitzat el disseny de l'actuació (si és necessari suport en algun àmbit, es recolzarà en els professionals o equips municipals que hi treballin).
- Metodologia
  - Instruments: [Fitxa 2](#).
  - Resultats: a partir dels resultats dels qüestionaris i de la diagnosi es formularan noves propostes o modificacions de l'actuació per donar resposta als reptes i oportunitats identificats a la Fitxa 1.

7.4. Instruments

Són quatre els instruments que configuren la Guia d'Avaluació d'Impacte Educador: Qüestionari 1, Qüestionari 2, Fitxa 1 i Fitxa 2. Cada fase es desenvoluparà a partir d'un únic instrument i cada instrument s'utilitzarà només en una sola fase.

7.4.1. Proposta de Qüestionari 1 – Anàlisi inicial

El primer formulari, utilitzat a la Fase I, serà respost pel professional o equip tècnic que ha realitzat el disseny de l'actuació, sintetitza cadascuna de les trenta-una dimensions en un únic indicador i estableix dues preguntes per a mesurar-ne els impactes en cada variable.

- Descripció:
  - Trenta-una dimensions agrupades en nou àmbits, identificats amb un color únic.

- Amb una explicació de cada àmbit i dimensió.
- Dues preguntes tancades:
  - o La primera per identificar la previsió de l'indicador després de l'aplicació de la política, amb tres possibles respostes.
  - o La segona per avaluar si aquest hipotètic escenari futur ha suposat un canvi respecte la situació inicial.
- Possibilitat d'afegir informació o comentaris en cada dimensió.
- Respostes ordenades de positiu a negatiu amb un codi de colors per a una ràpida visualització dels resultats (verd, groc, vermell).
- En cas que una pregunta no apliqui o no tingui resposta, es deixa en blanc.
- Resultat del qüestionari: es mostrarà si els valors dels indicadors estan en una bona situació (seran els que estaran marcats en verd), neutra (groc) o negativa (vermell) i si hi ha suposat algun canvi (veure Taula 2, pàgina 50).

- Proposta de preguntes:

IGUALTAT D'OPORTUNITATS

EDUCACIÓ	Transmet valors educatius (respecte, esforç, empatia, tolerància, igualtat, solidaritat, ...)?
INCLUSIÓ	Fomenta la utilització o participació de persones no habituals?
IGUALTAT GÈNERE	S'ha tingut en compte el gènere en el disseny i la implementació de les propostes d'actuació?
CULTURA	Promociona les diferents cultures presents en l'espai o l'àmbit?

COHESIÓ SOCIAL

CONVIVÈNCIA	Fomenta les relacions positives, la cooperació i el respecte entre les persones participants o usuàries?
INTERGENERA-CIONALITAT	Es té en compte la participació o usos de col·lectius de diferents generacions?
DIVERSITAT	Facilita l'intercanvi i la interacció entre persones participants o usuàries diverses (gènere, origen, cultura, situació socioeconòmica, lloc on viuen,...) ?
IDENTITAT DE CIUTAT	Fomenta el sentiment de pertinença de les persones participants usuàries?

VIDA SALUDABLE I SOSTENIBLE

SALUT	Fomenta els hàbits de vida saludables entre les persones participants o usuàries?
ESPAI PÚBLIC	Afavoreix que l'espai públic sigui segur i saludable per a tots els diferents col·lectius que hi poden participar o ser-ne usuaris?
SOSTENIBILITAT	Es garanteix la sostenibilitat econòmica, temporal i de recursos de l'actuació?
MEDI AMBIENT	Es té en compte la protecció del medi ambient i la lluita contra el canvi climàtic?

ACCESSIBILITAT

INFORMACIÓ	Es garanteix el dret a la informació de manera transparent?
CULTURA	Facilita l'accés cultural d'una forma equitativa?
ESPAI PÚBLIC	Es garanteix l'accessibilitat a l'espai públic de totes les persones participants o usuàries?
HABITATGE	Afavoreix la provisió d'habitatge per a les persones participants o usuàries?

COL·LECTIUS VULNERABLES

INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA	Fomenta la protecció i la promoció dels drets dels infants i adolescents?
GENT GRAN	Fomenta i promociona l'envelliment actiu entre la gent gran?
PERSONES AMB DISCAPACITAT	Fomenta la protecció i la promoció dels drets de les persones amb discapacitat?
DONES	Es té en compte l'accés i participació de les dones, tant en el disseny com en la implementació l'actuació?
MINORIES CULTURALS	Fomenta la protecció i la promoció dels drets de les minories culturals presents a la ciutat?

RISC D'EXCLUSIÓ

IMMIGRACIÓ	Afavoreix l'acollida, la integració i el coneixement de la ciutat a les persones nouvingudes?
POBRESA	Té en compte l'acompanyament i suport a persones en situació econòmica i/o social vulnerable?

COMUNITAT

ASSOCIACIONISME	Fomenta i afavoreix la tasca de les associacions?
TEIXIT SOCIAL	Contempla mecanismes per enfortir el teixit social de la ciutat?
VOLUNTARIAT	Fomenta l'exercici del voluntariat entre la ciutadania?

PARTICIPACIÓ

CIUTADANIA	Fomenta la participació de la ciutadania tant en el disseny com en la implementació de l'actuació?
ENTITATS	Fomenta la participació de les entitats de la ciutat tant prèviament com posterior al desenvolupament de l'actuació?
EMPRESES LOCALS	Fomenta la participació del teixit empresarial i comercial de la ciutat tant prèviament com posterior al desenvolupament de l'actuació?

TRANSVERSALITAT

SERVEIS MUNICIPALS	Es treballa transversalment amb altres serveis municipals implicats en l'actuació?
ALTRES ADMINISTRACIONS	Existeix una col·laboració amb agents i instàncies d'altres administracions públiques presents a la ciutat?

Imatge 2. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 1 (1/2).

QÜESTIONARI 1 – ANÀLISI INICIAL

 <h3>1.1 ALTAT D'OPORTUNITATS</h3>	
<p>Garantir que totes persones puguin desenvolupar-se en igualtat de condicions, independentment de la seva situació i condició</p>	
 1.1. EDUCACIÓ	<p>Transmet valors educatius (respecte, esforç, empatia, tolerància, igualtat, solidaritat,...)?</p> <p>Suposa un canvi respecte la situació inicial?</p>
<p>L'educació és un element clau a la ciutat educadora, com a eina de lluita contra les desigualtats i de canvi social.</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="background-color: green; color: white; padding: 5px 10px; border: 1px solid black;">Sí</div> <div style="background-color: yellow; padding: 5px 10px; border: 1px solid black;">Alguns</div> <div style="background-color: red; color: white; padding: 5px 10px; border: 1px solid black;">No</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px 10px; margin-left: 20px;">Sí</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px 10px; margin-left: 10px;">No</div> </div>
<p>Notes / Informació adicional</p>	
 1.2. INCLUSIÓ	<p>Està adaptat a tots els col·lectius participants o usuaris habituals?</p> <p>Suposa un canvi respecte la situació inicial?</p>
<p>La inclusió de totes les persones i col·lectius en tots els àmbits de la societat (per tant en les ciutats) és també un element d'igualtat.</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="background-color: green; color: white; padding: 5px 10px; border: 1px solid black;">Sí</div> <div style="background-color: yellow; padding: 5px 10px; border: 1px solid black;">A alguns</div> <div style="background-color: red; color: white; padding: 5px 10px; border: 1px solid black;">No</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px 10px; margin-left: 20px;">Sí</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px 10px; margin-left: 10px;">No</div> </div>
<p>Notes / Informació adicional</p>	

Font: elaboració pròpia

Imatge 3. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 1 (2/2).

QÜESTIONARI 1 – ANÀLISI INICIAL

1. IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Garantir que totes persones puguin desenvolupar-se en igualtat de condicions, independentment de la seva situació i condició

1.3. IGUALTAT DE GÈNERE

La lluita per la igualtat entre homes i dones (i altres gèneres) és també un element d'igualtat d'oportunitats.

S'ha tingut en compte el gènere en el disseny i la implementació de les propostes d'actuació?

Sí A algunes No

Suposa un canvi respecte la situació inicial?

Sí No

Notes / Informació addicional

1.4. CULTURA

La defensa i promoció de cultura com a element de transformació i inclusió social, ja sigui la cultura local com les diferents cultures presents al municipi a través de persones d'orígens diferents.

Promociona les diferents cultures presents en l'espai o l'àmbit?

Sí Algunes No

Suposa un canvi respecte la situació inicial?

Sí No

Notes / Informació addicional

Font: elaboració pròpia

7.4.2. Proposta de Qüestionari 2 – Detecció i identificació

El segon formulari, utilitzat a la Fase II, serà respost pel grup de treball interdisciplinari. El qüestionari compta amb tres indicadors per a cadascuna de les trenta-una dimensions i amb dues preguntes per a mesurar els impactes de cada indicador.

- Descripció:
  - Trenta-una dimensions agrupades en nou àmbits, identificats amb un color únic (els mateixos que en el Qüestionari 1).
  - Amb una explicació de cada àmbit i dimensió.
  - Dues preguntes tancades:
    - La primera per identificar la previsió de l'indicador després de l'aplicació de la política, amb tres possibles respostes.
    - La segona per avaluar si aquest hipotètic escenari futur ha suposat un canvi respecte la situació inicial.
  - Possibilitat d'afegir informació o comentaris en cada dimensió.
  - Respostes ordenades de positiu a negatiu amb un codi de colors per a una ràpida visualització dels resultats (verd, groc, vermell).
  - En cas que una pregunta no tingui resposta, es deixa en blanc.
  - El qüestionari requereix d'una resposta consensuada entre els diferents membres (o equips) del grup de treball.
  - Resultat del qüestionari: es mostrarà si els valors dels indicadors estan en una bona situació (seran els que estaran marcats en verd), neutra (groc) o negativa (vermell) i si hi ha suposat algun canvi (veure Taula #, pàgina #)..

- Proposta de preguntes:

IGUALTAT D'OPORTUNITATS

EDUCACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Valors</u>: Transmet valors educatius (respecte, esforç, empatia, tolerància, igualtat, solidaritat, ...)? - <u>Coneixement</u>: Aporta coneixement per a les persones participants o usuàries? - <u>Oportunitats</u>: Genera oportunitats d'aprenentatge?
INCLUSIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Usabilitat</u>: Fomenta la utilització o participació de persones no habituals? - <u>Desigualtats</u>: Corregeix o minimitza desigualtats socials (econòmiques, origen, edat, gènere)? - <u>Necessitats</u>: S'ha tingut en compte les necessitats dels diferents col·lectius presents a la ciutat?
IGUALTAT GÈNERE	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Rols</u>: S'ha tingut en compte el gènere en el disseny i la implementació de les propostes d'actuació? - <u>Presència</u>: Hi participen en igualtat de condicions dones i homes? - <u>Usos del temps</u>: Té en compte el treball reproductiu i els usos del temps diferenciats entre dones i homes?
CULTURA	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Diversitat</u>: Promociona les diferents cultures presents en l'espai o l'àmbit? - <u>Integració</u>: Fomenta el coneixement de la cultura autòctona entre la població nouvinguda? - <u>Transformació</u>: Ajuda a trencar estereotips, barreres, prejudicis de col·lectius o espais de la ciutat?

COHESIÓ SOCIAL

CONVIVÈNCIA	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Relacions</u>: Fomenta les relacions positives i el respecte entre les persones participants o usuàries? - <u>Civisme</u>: Fomenta la corresponsabilitat i les bones pràctiques en l'ús i la conservació de l'espai públic? - <u>Cooperació</u>: Fomenta la cooperació i treball conjunt entre els diferents col·lectius de participants o usuaris?
INTERGENE- RACIONALITAT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Presència</u>: Es té en compte la participació o usos de col·lectius de diferents generacions? - <u>Trobada</u>: Facilita espais (físics o no) per a interaccions intergeneracionals? - <u>Transferència</u>: Fomenta la transferència i la compartició de coneixements entre persones de diferents generacions?
DIVERSITAT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Intercanvi</u>: Facilita l'intercanvi i la interacció entre persones participants o usuàries diverses (gènere, origen, cultura, situació socioeconòmica, lloc on viuen,...)? - <u>Coneixement</u>: Fomenta el coneixement de diferents realitats i situacions presents entre la ciutadania? - <u>Presència</u>: Es té en compte en la implementació de l'actuació la diversitat de col·lectius participants o usuaris?
IDENTITAT DE CIUTAT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Pertinença</u>: Fomenta el sentiment de pertinença de les persones participants o usuàries? - <u>Coneixement</u>: Aporta coneixement sobre la ciutat i l'entorn a les persones participants o usuàries? - <u>Protecció</u>: Fomenta el coneixement de la identitat i la història pròpies de la ciutat i dels seus barris?

VIDA SALUDABLE I SOSTENIBLE

SALUT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Hàbits</u>: Fomenta els hàbits de vida saludables entre les persones participants o usuàries? - <u>Promoció</u>: Es promociona la importància de mantenir un bon estat de salut? - <u>Protecció</u>: Té incidència en la protecció de la salut de la ciutadania?
ESPAI PÚBLIC	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Segur i saludable</u>: Afavoreix que l'espai públic sigui segur i saludable per a tots els diferents col·lectius que hi poden participar o ser-ne usuaris? - <u>Convivència</u>: La disposició o utilització de l'espai públic fomenta la convivència entre les persones participants o usuàries? - <u>Joc i exercici</u>: Fomenta el joc i l'exercici per a totes les edats?
SOSTENIBILITAT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Material</u>: Es garanteix la sostenibilitat econòmica, temporal i de recursos de l'actuació? - <u>Mediambiental</u>: Es garanteix la sostenibilitat mediambiental de l'actuació? - <u>Foment</u>: Fomenta la sostenibilitat (mediambiental, econòmica, de recursos,...) entre les persones participants o usuàries?
MEDI AMBIENT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Protecció</u>: Es té en compte la protecció del medi ambient i la lluita contra el canvi climàtic? - <u>Millora</u>: Es proposen millores per al medi ambient? - <u>Conscienciació</u>: Fomenta la conscienciació de la necessitat de protecció del medi ambient entre les persones participants o usuàries?

ACCESSIBILITAT

INFORMACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Dret</u>: Es garanteix el dret a la informació de manera transparent? - <u>Veracitat</u>: S'assegura la veracitat de la informació que es recull i es genera? - <u>Facilitat</u>: Es facilita d'una forma equitativa, des de l'òptica de la igualtat d'oportunitats, la informació als diferents col·lectius?
CULTURA	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Dret</u>: Facilita l'accés cultural d'una forma equitativa? - <u>Apropiació</u>: Fomenta l'apropiació i participació culturals d'aquelles persones participants o usuàries no habituals? - <u>Nous espais</u>: Proposa nous espais o marcs (respecte als usuals) d'accés i participació culturals?
ESPAI PÚBLIC	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Accessible</u>: Es garanteix l'accessibilitat a l'espai públic de totes les persones participants o usuàries? - <u>Adequat</u>: L'espai públic és adequat per a totes les persones participants o usuàries? - <u>Igualitari</u>: Es tenen en compte criteris d'igualtat i equitat en l'accés a l'espai públic de les persones participants o usuàries?
HABITATGE	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Sostre</u>: Afavoreix la provisió d'habitatge per a les persones participants o usuàries? - <u>Digne</u>: Fomenta unes condicions d'habitatge digne, especialment per a col·lectius vulnerables? - <u>Segregació residencial</u>: Fomenta la reducció o evitació de la segregació residencial?

COL·LECTIUS VULNERABLES

INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Protecció i promoció</u>: Fomenta la protecció i la promoció dels drets dels infants i adolescents? - <u>Accessibilitat i participació</u>: Es té en compte l'accés i participació d'infants i adolescents, tant en el disseny com en la implementació de l'actuació? - <u>Seguretat</u>: Afavoreix que infants i adolescents tinguin una percepció de seguretat i no discriminació?
GENT GRAN	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Protecció i promoció</u>: Fomenta i promociona l'envelliment actiu entre la gent gran? - <u>Accessibilitat i participació</u>: Es té en compte l'accés i participació de la gent gran, tant en el disseny com en la implementació de l'actuació? - <u>Seguretat</u>: Afavoreix que la gent gran tingui una percepció de seguretat i no discriminació?
PERSONES AMB DISCAPACITAT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Protecció i promoció</u>: Fomenta la protecció i la promoció dels drets de les persones amb discapacitat? - <u>Accessibilitat i participació</u>: Es té en compte l'accés i participació de les persones amb discapacitat, tant en el disseny com en la implementació de l'actuació? - <u>Seguretat</u>: Afavoreix que les persones amb discapacitat tinguin una percepció de seguretat i no discriminació?
DONES	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Accessibilitat i participació</u>: Es té en compte l'accés i participació de les dones, tant en el disseny com en la implementació l'actuació? - <u>Protecció i promoció</u>: Fomenta la protecció i la promoció dels drets de les dones? - <u>Seguretat</u>: Afavoreix que les dones tinguin una percepció de seguretat i no discriminació?
MINORIES CULTURALS	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Accessibilitat i participació</u>: Fomenta la protecció i la promoció dels drets de les minories culturals presents a la ciutat? - <u>Protecció i promoció</u>: Es té en compte l'accés i participació de les minories culturals, tant en el disseny com en la implementació de l'actuació? - <u>Seguretat</u>: Afavoreix que les minories culturals tinguin una percepció de seguretat i no discriminació?

RISC D'EXCLUSIÓ

IMMIGRACIÓ

- Acollida: Afavoreix l'acollida i el coneixement de la ciutat a les persones nouvingudes?
- Integració: Fomenta la integració de les persones d'origen estranger a la vida social, econòmica, educativa, cultural, ... de la ciutat?
- Oportunitats: Fomenta la igualtat d'oportunitats entre la població d'origen estranger?

POBRESA

- Suport: Té en compte el suport i l'acompanyament a persones en situació econòmica i/o social vulnerable?
  - Accessibilitat i participació: Es té en compte l'accés i participació de les persones en situació econòmica i/o social vulnerable, tant en el disseny com en la implementació de l'actuació?
  - Drets: Fomenta la protecció i la informació dels drets de les persones en situació econòmica i/o social vulnerable a la ciutat?
-

COMUNITAT

ASSOCIACI- NISME	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Foment</u>: Fomenta i afavoreix la tasca de les associacions? - <u>Support/acompanyament</u>: Ajuda en el desenvolupament de l'activitat de les associacions? - <u>Rellevància</u>: Es tenen en compte les associacions del municipi tant en el disseny com en la implementació de l'actuació?
TEIXIT SOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Enfortiment</u>: Contempla mecanismes per enfortir el teixit social de la ciutat? - <u>Rellevància</u>: Es té en compte el teixit social tant abans com després del desenvolupament de l'actuació? - <u>Diversitat</u>: Fomenta que existeixi diversitat en el teixit social de la ciutat?
VOLUNTARIAT	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Foment</u>: Fomenta l'exercici del voluntariat entre la ciutadania? - <u>Reconeixement</u>: Existeix un reconeixement de la tasca i valor del voluntariat? - <u>Participació</u>: S'ha comptat amb la veu del voluntariat pel disseny de l'actuació?
EMPRESES LOCALS	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Foment</u>: Fomenta la participació del teixit empresarial i comercial de la ciutat tant en el disseny com en la implementació de l'actuació? - <u>Proximitat</u>: Afavoreix el consum i producció de proximitat? - <u>Mercat laboral</u>: Afavoreix la creació o millora de llocs de treball a la ciutat?

PARTICIPACIÓ

CIUTADANIA	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Foment</u>: Fomenta la participació de la ciutadania tant en el disseny com en la implementació de l'actuació? - <u>Representativitat</u>: Afavoreix una participació ciutadana representativa de la composició social i cultural de la ciutat? - <u>Barreres</u>: té mecanismes per lluitar contra les barreres (visibles i invisibles) d'accés a la participació per a aquelles persones i col·lectius que habitualment no hi participen?
ENTITATS	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Foment</u>: Fomenta la participació de les entitats de la ciutat tant en el disseny com en la implementació de l'actuació? - <u>Col·laboració</u>: S'aprofita el potencial, capacitats i possibilitats de les entitats de la ciutat que es poden vincular amb l'actuació? - <u>Coneixença</u>: afavoreix la coneixença i la involucració de les persones participants o usuàries a les entitats de la ciutat?

TRANSVERSALITAT

SERVEIS MUNICIPALS

- Transversalitat: Es treballa transversalment amb altres serveis municipals implicats en l'actuació?
  - Coneixement: Aprofita el coneixement especialitzat dels diferents serveis i professionals municipals?
  - Col·laboració: El disseny s'ha realitzat de forma col·laborativa entre diferents serveis municipals?
-

ALTRES ADMINISTRA- CIONS

- Col·laboració: Existeix una col·laboració amb agents i instàncies d'altres administracions públiques presents a la ciutat?
  - Coneixement: Hi ha coneixement dels diferents agents i instàncies d'altres administracions públiques presents a la ciutat i que puguin implicar-se en l'actuació?
  - Col·laboració: El disseny s'ha realitzat de forma col·laborativa amb diferents agents i instàncies d'altres administracions públiques presents a la ciutat?
-

Imatge 4. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (1/4).

QÜESTIONARI 2 – DETECCIÓ I IDENTIFICACIÓ

1.1 ALTAT D'OPORTUNITATS

Garantir que totes persones puguin desenvolupar-se en igualtat de condicions, independentment de la seva situació i condició

1.1. EDUCACIÓ

L'educació és un element clau a la ciutat educadora, com a eina de lluita contra les desigualtats i de canvi social.

1.1.1. VALORS

Transmet valors educatius (respecte, esforç, empatia, tolerància, igualtat, solidaritat, ...)?

Sí Alguns No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

1.1.2. CONEIXEMENT

Aporta coneixement per a les persones participants o usuàries?

Sí Algun No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

1.1.3. OPORTUNITATS

Genera oportunitats d'aprenentatge?

Sí Algunes No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

Notes / Informació adicional

Font: elaboració pròpia

Imatge 5. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (2/4).

QÜESTIONARI 2 – DETECCIÓ I IDENTIFICACIÓ

1. IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Garantir que totes persones puguin desenvolupar-se en igualtat de condicions, independentment de la seva situació i condició

1.2. INCLUSIÓ

La inclusió de totes les persones i col·lectius en tots els àmbits de la societat (per tant en les ciutats) és també un element d'igualtat.

1.2.1. ADAPTACIÓ

Està adaptada a tots els col·lectius participants o usuaris habituals?

Sí A alguns No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

1.2.2. USABILITAT

Fomenta la utilització o participació de persones no habituals?

Sí Algunes No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

1.2.3. DESIGUALTATS

Corregeix o minimitza desigualtats socials (econòmiques, d'ètnia, edat, gènere)?

Sí Algunes No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

Notes / Informació addicional

Font: elaboració pròpia

Imatge 6. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (3/4).

QÜESTIONARI 2 – DETECCIÓ I IDENTIFICACIÓ

1. IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Garantir que totes persones puguin desenvolupar-se en igualtat de condicions, independentment de la seva situació i condició

1.3. IGUALTAT DE GÈNERE

La lluita per la igualtat entre homes i dones (i altres gèneres) és també un element d'igualtat d'oportunitats.

1.3.1. ROLS

S'ha tingut en compte el gènere en el disseny i la implementació de les propostes d'actuació?

Sí A algunes No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

1.3.2. PRESENCIA

Hi són presents o hi participen de manera diferent dones i homes?

Sí Algunes No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

1.3.3. USOS DEL TEMPS

Té en compte el treball reproductiu i els usos del temps diferenciats entre dones i homes?

Sí Algunes No

Suposa un canvi respecte la situació actual?

Sí No

Notes / Informació addicional

Imatge 7. Mostra d'un àmbit del Qüestionari 2 (4/4).

QÜESTIONARI 2 – DETECCIÓ I IDENTIFICACIÓ

1. IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Garantir que totes persones puguin desenvolupar-se en igualtat de condicions, independentment de la seva situació i condició

1.4. CULTURA

La defensa i promoció de cultura com a element de transformació i inclusió social, ja sigui la cultura local com les diferents cultures presents al municipi a través de persones d'origens diferents.

1.3.1. DIVERSITAT	Promociona les diferents cultures presents en l'espai o l'àmbit?	Suposa un canvi respecte la situació actual?
	☐ Sí ☐ Algunes ☐ No	☐ Sí ☐ No
1.3.2. INTEGRACIÓ	Fomenta el coneixement de la cultura autòctona entre la població	Suposa un canvi respecte la situació actual?
	☐ Sí ☐ Algun ☐ No	☐ Sí ☐ No
1.4.3. TRANSFORMACIÓ	Ajuda a trencar estereotips, barreres, prejudicis de col·lectius o espais de la ciutat?	Suposa un canvi respecte la situació actual?
	☐ Sí ☐ Alguns ☐ No	☐ Sí ☐ No

Notes / Informació addicional

Font: elaboració pròpia

7.4.3. Proposta de Fitxa 1 – Resultats de l'impacte educador

En aquesta fitxa es recullen (de forma automàtica) els resultats del Qüestionari 2 i en base a aquests, s'elabora una diagnosi amb reptes i potencialitats per a cada indicador o àmbit (en el cas de l'itinerari simplificat es farà a partir del Qüestionari 1).

- Descripció:
  - Els resultats del Qüestionari 2 (Qüestionari 1 en el cas de l'itinerari simplificat) es traslladaran automàticament a la zona del quadre ombrejat de la Fitxa 1, de forma que siguin fàcilment identificables els resultats dels impactes en els indicadors i les dimensions.
  - El color que indica l'impacte de l'actuació en l'indicador respon a la categorització feta en el Qüestionari 2 (Qüestionari 1 en l'itinerari simplificat), tal i com es recull a la Taula 2, pàgina 50. Aquest color apareixerà en els cercles en blanc del quadre ombrejat, sota dels números que identifiquen a cada indicador o dimensió.
  - També es recollirà, introduint-ho manualment, les notes i informació addicional de cada indicador, d'una manera resumida i conjunta per a tota la dimensió.
  - En el cas de l'itinerari simplificat s'utilitzarà la fitxa 1B, amb el mateix funcionament que la Fitxa 1A però amb un únic resultat per dimensió.
  - Per als indicadors o dimensions amb impactes negatius o a millorar (amb valors entre el 3 i 6) es proposaran reptes per tal de revertir-los i pels positius (amb resultats 1 i 2) se'n destacaran les potencialitats (com es mostra a l'Esquema 4, pàgina 52).
  - Pels indicadors amb valor 3 (situació neutra i amb impacte de l'actuació) s'haurà d'identificar prèviament a la proposta de reptes si el canvi que ha provocat l'actuació ha estat positiu (la situació prèvia era dolenta) o negatiu (la situació prèvia era bona), i en funció d'això fer les propostes de reptes.
  - La diagnosi amb els reptes i potencialitats de cada àmbit serà consensuada i es redactarà entre tot el grup de treball, llevat que s'hagi optat per l'itinerari simplificat.
- Resultats:
  - A partir d'aquesta fitxa s'obtidran els reptes i oportunitats derivats de l'impacte educador *ex ante* de l'actuació per tal de millorar-la (veure Esquema 4, pàgina 52).

Imatge 8. Mostra d'un àmbit de la Fitxa 1A.

FITXA 1A – RESULTATS DE L'IMPACTE EDUCADOR

1. IGUALTAT D'OPORTUNITATS

RESULTATS DEL QÜESTIONARI 2

1.1. EDUCACIÓ

1.1.1
1.1.2
1.1.3

1.2. INCLUSIÓ

1.2.1
1.2.2
1.2.3

1.3. IGUALTAT DE GÈNERE

1.3.1
1.3.2
1.3.3

1.4. CULTURA

1.4.1
1.4.2
1.4.3

Notes / Informació addicional

REPTES

OPORTUNITATS

imatge 9. Mostra d'un àmbit de la Fitxa 1B.

FITXA 1B – RESULTATS DE L'IMPACTE EDUCADOR (ITINERARI SIMPLIFICAT)

1.1 ALTAT D'OPORTUNITATS

2. OHESIÓ SOCIAL

RESULTATS DEL QÜESTIONARI 1

1.1. EDUCACIÓ

1.2. INCLUSIÓ

1.3. IGUALTAT DE GÈNERE

1.4. CULTURA

Notes / Informació addicional

RESULTATS DEL QÜESTIONARI 1

2.1. CONVIVÈNCIA

2.2. INTERGENERACIONALITAT

2.3. DIVERSITAT

2.4. IDENTITAT DE CIUTAT

Notes / Informació addicional

REPTES

REPTES

OPORTUNITATS

OPORTUNITATS

Font: elaboració pròpia

7.4.4. Proposta de Fitxa 2 – Noves propostes

A la Fitxa 2 es recolliran els reptes i oportunitats detectats i es faran propostes d'accions o modificacions concretes al disseny de l'actuació per tal de donar-los resposta i millorar l'impacte educador d'aquesta.

- Descripció:
  - A partir del resultat de la Fitxa 1 es formularan noves propostes o modificacions de l'actuació per tal de donar resposta als reptes i a les oportunitats detectades.
  - La fitxa l'omplirà conjuntament tot del grup de treball i es consensuaran les propostes, llevat que s'hagi optat per l'itinerari simplificat.
  - Un cop definides les propostes es valorarà si les desenvoluparà el propi grup de treball, alguns membres d'aquest o altres serveis de l'ajuntament, en funció dels coneixements o especialització que requereixi el disseny de la nova proposta.
- Resultats:
  - Noves propostes o modificacions de l'actuació, donant resposta als reptes i a les oportunitats detectades, per a millorar-ne l'impacte educador.
  - A l'hora de desenvolupar-les, es prioritzarà les propostes que vinguin d'impactes amb valors més alts, essent les primeres les de valor 6 i les últimes les de l'1.

Imatge 10. Mostra d'un àmbit de la Fitxa 2.

FITXA 2 – NOVES PROPOSTES

1. IGUALTAT D'OPORTUNITATS

1. Repte: _____

PROPOSTES → **RESPONSABLES**

2. Repte: _____

PROPOSTES → **RESPONSABLES**

3. Repte: _____

PROPOSTES → **RESPONSABLES**

Font: elaboració pròpia

7.5. Continguts de la Guia Metodològica per a l'Avaluació de l'Impacte Educador

La proposta de guia per als ajuntaments que vulguin fer una AI Educador de les seves polítiques i actuacions es basarà en els continguts que s'han presentat en els punts anteriors, en format *html*, accés *online* i tindrà la següent estructura:

CONTINGUTS DE LA GUIA METODOLÒGICA PER A L'AI EDUCADOR

- 1. Per què una guia d'avaluació de l'impacte educador?**
- 2. Com utilitzar-la**
  - 2.1. Què avaluar?
  - 2.2. Quan avaluar?
  - 2.3. Com avaluar?
  - 2.4. Qui avalua?
- 3. Dels principis de la carta a les dimensions educadores**
  - 3.1. Tres blocs
  - 3.2. Nou àmbits
  - 3.3. Trenta-una dimensions
- 4. Fases**
  - 4.1. I. Detecció i identificació d'impactes
  - 4.2. II. Caracterització detallada i valoració d'impactes educadors
  - 4.3. III. Diagnosi
  - 4.4. IV. Mesures preventives, correctores i millores
- 5. Instruments**
  - 5.1. Qüestionari 1
  - 5.2. Qüestionari 2
  - 5.3. Fitxa 1A / Fitxa 1B
  - 5.4. Fitxa 2

Annex. Cas d'exemple real d'aplicació de la guia a una actuació municipal

Bibliografia

8. Conclusions

Aquest TFM parteix de la idea que garantir el dret a la ciutat educadora és garantir també el dret a la ciutat i els drets humans, dels que se'n deriven els dos primers. Per fer-ho és necessari que les administracions locals tinguin en compte que totes les actuacions que realitzen tenen un impacte educador (o "deseducador" si aquest és negatiu), ja que transmeten coneixements i eduquen, intencionadament o no, en uns determinats valors i actituds.

Per això, s'ha definit un objectiu general (elaborar una proposta metodològica que permeti fer una Avaluació d'Impacte Educador a les ciutats) i quatre d'específics per tal d'assolir-lo. Aquestes conclusions s'estructuren partir d'aquests quatre objectius específics.

1. Identificar els àmbits més significatius per a l'elaboració d'una Avaluació d'Impacte Educador.

- A través de l'anàlisi documental i l'entrevista al Comissionat de Ciutats Educadores de l'Ajuntament de Granollers s'ha pogut constatar que el concepte de Ciutat Educadora és molt ampli i engloba a tots els àmbits o àrees dels ajuntaments, per la qual cosa la seva implementació en l'administració local ha de comptar amb una clara voluntat política (amb l'alcalde o alcaldessa al cap davant) i a partir d'aquí ha d'imbuir a tota l'estructura de l'ajuntament (política i tècnica).
- Les ciutats educadores situen l'educació com a element central en les seves polítiques públiques, perquè la consideren font de cohesió i transformació social, de creixement i millora personal i col·lectiu, d'equitat i igualtat d'oportunitats.
- Els àmbits d'actuació en clau educadora van molt més enllà de les pròpies competències locals en educació (que a Espanya i Catalunya són molt limitades). Les Ciutats Educadores tenen una visió més àmplia de l'educació, considerant que aquesta es dona en tots els àmbits i al llarg de tota la vida, transcendint l'edat escolar i els centres educatius.

2. Identificar instruments d'Avaluació d'Impacte que serveixin de model per a l'elaboració de la metodologia.

- L'avaluació de les polítiques públiques és un mecanisme necessari per a la comprovació de la seva eficàcia i de la seva millora, en cas que aquesta sigui recurrent o s'estigui implementant encara.
- Existeixen diferents tipus d'avaluacions, segons la fase del procés en què es troba l'actuació: de les necessitats, el disseny, la implementació, els impactes o l'eficiència. I alhora en funció del moment en què l'avaluació es realitza: *ex ante* (abans de dur-se a terme), intermèdia i *ex post* (un cop s'ha realitzat).
- L'efecte de les actuacions municipals en la ciutat i la ciutadania es pot identificar a partir de l'estudi de l'impacte que aquestes tindran (*ex ante*), tenen (intermèdia) o han tingut (*ex post*). Aquest TFM ha centrat la seva atenció en la voluntat de

preveure els impactes negatius i mirar d'evitar que es produeixin (corregint-ho o compensant-ho). Per a assolir-ho es proposa realitzar una avaluació *ex ante*, un cop s'ha dissenyat l'actuació i abans de dur-la a terme. Així doncs, l'avaluació de les actuacions des de la visió educadora que aquí s'ha presentat serà una avaluació d'impacte *ex ante*.

- Aquesta previsió de l'impacte és la principal aportació d'aquest TFM. Des que als anys seixanta sorgissin (als Estats Units) les primeres avaluacions de les polítiques públiques, aquestes s'han anat generalitzant fins a institucionalitzar-se. No obstant això, aquesta generalització ha estat principalment enfocada a avaluacions *ex post*, de manera que han estat aquestes les que han anat desenvolupant-se i evolucionant i millorant més.
- Pel que fa a les avaluacions d'impacte de tipus *ex ante*, les més habituals han estat les vinculades a temes mediambientals, per tal de prevenir efectes difícilment reversibles en el medi natural.
- Més recentment, s'han impulsat també Avaluacions d'Impacte Social, que van sorgir inicialment dins les AI Ambiental, però que s'han anat desenvolupant com a disciplina pròpia a mesura que ha anat creixent el seu interès i pràctica. Avui en dia ja se'n realitzen de forma independent a les AI Ambiental.
- Actualment no existeix, però, cap metodologia o proposta que permeti avaluar *ex ante* les polítiques públiques en clau educadora. Aquest és el buit que el projecte recollit en aquest TFM pretén cobrir.
- Per les seves característiques i els àmbits d'anàlisi de la AI Social, aquesta és la que es pot assimilar més les AI Educador. Per això s'han analitzat i estudiat diferents guies i metodologies d'AI Social per tal l'elaborar l'Educadora.

3. Identificar i establir unitats de mesura dels impactes de les polítiques públiques des del punt de vista educador.

- L'anàlisi i estudi de la Carta de Ciutats Educadores tant en el preàmbul com en els seus vint principis, ha permès identificar àmbits i dimensions per a la confecció de la guia d'AI educador.
- En primer lloc, s'ha pogut veure que la proposta de treball de les ciutats educadores es pot agrupar en tres grans blocs d'intervenció: els conceptes respecte als que es vol incidir o treballar (denominat en aquest treball com el "què"); els col·lectius o persones d'especial interès o cura en les seves polítiques (el "qui") i el model de governança tant en les actuacions que es duen a terme com en l'exercici del govern de la ciutat (el "com").
- A partir d'aquí s'han identificat nou àmbits temàtics que una ciutat educadora ha de tenir present a l'hora de desenvolupar les seves polítiques: Igualtat d'oportunitats, Cohesió social, Vida saludable i sostenible, Accessibilitat, Col·lectius vulnerables, Risc d'exclusió, Comunitat, Participació i Transversalitat.

- Aquests àmbits s'han desgranat en 31 conceptes concrets, denominats dimensions, que permeten visibilitzar les potencials intervencions per a l'aterratge de la ciutat educadora a la pràctica.
- Per a cada dimensió s'ha treballat en la identificació d'indicadors, és a dir, unitats de mesura de l'impacte educador de les actuacions municipals. És aquest treball d'identificació i mesura el que ha permès l'elaboració d'una guia pràctica per als diferents municipis, que constitueix el projecte d'aquest TFM.

4. Establir un sistema d'avaluació i mesura dels impactes educadors.

- La proposta de metodologia per a l'AI Educadora està orientada a avaluar en clau educadora les actuacions de tots els àmbits municipals, especialment aquelles amb una major afectació, envergadura o perquè estiguin orientades cap a col·lectius vulnerables o en situacions de risc.
- La proposta metodològica realitza una avaluació *ex ante* a partir de quatre fases, on es detallen objectius concrets i instruments pràctics a disposició dels municipis:
  - Fase I: el professional o l'equip que ha dissenyat l'actuació fa una primera detecció dels impactes educadors de l'actuació, a partir d'un qüestionari amb una pregunta doble per a cada dimensió, que indiquen la situació que es preveu després de dur a terme l'actuació i si hi ha hagut un canvi (per tant un impacte) respecte la situació de partida.
  - Fase II: un grup multidisciplinari de l'ajuntament farà una caracterització més detallada i valoració dels impactes, a partir d'un qüestionari amb tres preguntes dobles per a cada dimensió, que indiquen la situació que es preveu després de dur a terme l'actuació i si hi ha hagut un canvi (per tant un impacte) respecte la situació de partida.
  - Fase III: a partir d'una fitxa que on s'hi bolca tota la informació recollida en la segona fase es fa una diagnosi de cada indicador i s'elaboren reptes per a aquells en situació negativa o millorable i potencialitats per aquells en situació positiva.
  - Fase IV: s'elaboren propostes concretes (i es defineix qui serà el servei municipal responsable de dur-les a terme) entorn a l'actuació per tal de donar resposta als reptes i potencialitats (prioritzant els reptes) detectades en la fase anterior, a partir d'una fitxa on s'hi recullen els reptes i potencialitats de cada dimensió.
- Per tal de simplificar el procés d'avaluació i promoure'n el seu ús també en actuacions on l'impacte educador sigui lleu (definit pel resultat del qüestionari de la primera fase) s'ofereix la possibilitat de dur a terme un itinerari simplificat, passant de la Fase I a la III directament. En aquest cas, les dades i informació recollides en la fitxa de la Fase III seran les provinents del qüestionari de la primera fase.

- La posada en pràctica d'aquesta metodologia és a través d'una guia, la Guia Metodològica per a l'Avaluació de l'Impacte Educador, que es proposa que sigui dissenyada i programada en llenguatge *html* perquè es pugui fer i distribuir de manera *online*.
- Els objectius d'aquesta guia, a banda de la pròpia avaluació de l'impacte educador per tal de millorar les actuacions municipals, són també conscienciar al personal tècnic, responsable de dissenyar actuacions municipals, dels aspectes educadors presents en els seus àmbits de treball i oferir una eina prou flexible i senzilla per a què els recursos (humans i temporals) no siguin un impediment per a poder fer una reflexió (en més o menys profunditat) entorn a les implicacions educadores de les actuacions municipals.

L'assoliment dels objectius ha convergint en la Guia Metodològica per a l'Avaluació de l'Impacte Educador, que justifica la seva idoneïtat per quatre motius:

- La voluntat dels municipis d'esdevenir ciutat educadora i les dificultats per identificar les possibilitats per aterrar-ho en la concreció de les diferents polítiques públiques per part dels ajuntaments.
- La necessitat que el personal tècnic dels ajuntaments de les ciutats educadores incorpori la mirada educadora en el disseny de les seves actuacions.
- La necessitat d'avaluar les polítiques i reduir els possibles efectes no desitjats abans de la implementació.
- La no existència de cap mecanisme d'avaluació *ex ante* en clau educadora de les polítiques públiques que duen a terme els ajuntaments.

L'AICE compta amb recursos al servei de les ciutats que en són membres o que volen entrar a formar-ne part, que van des de la comprensió de la idea de ciutat educadora, a com poder-la implementar al municipi o amb un banc de dades de projectes educadors desenvolupats a les ciutats de l'associació. La guia desenvolupada en aquest TFM suposa un instrument més en aquesta línia, ja que pretén esdevenir una eina que totes les ciutats educadores puguin aplicar a les seves polítiques públiques. Per a fer-ho, es planteja en un futur la seva presentació davant el Comitè Executiu i de la Secretaria General de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores per tal que la revisi i aprovi.

Un cop validada i acceptada la guia per aquests òrgans de l'associació, caldria fer-ne la producció en format *html* i allotjar-la a Internet per fer-la accessible, traduir-la (com a mínim) als tres idiomes oficials de l'associació (castellà, anglès i francès) i que se'n fes difusió i es promocionés entre les ciutats membres.

9. Consideracions finals

Amb aquest treball final de màster he volgut conjugar els aprenentatges adquirits al llarg del màster i els coneixements provinents de la meua tasca com a regidor d'Educació de Granollers i membre del Comitè Executiu de l'AICE, des de la ferma convicció que la implementació d'aquesta proposta de ser i de fer de les ciutats educadores és quelcom positiu i necessari per a la transformació de les ciutats i la millora de les condicions de vida de la ciutadania. Per això, la proposta projectiva que he desenvolupat té la voluntat de construir una eina que pugui ser d'utilitat i aplicació real pels ajuntaments (assumint que abans que això sigui possible necessitarà un procés de revisió i millora conjuntament amb l'AICE).

9.1. Sobre el TFM

A l'hora de desenvolupar el treball m'ha estat de molta utilitat el coneixement adquirit a nivell professional entorn al concepte de ciutat educadora i a la relació entre l'educació i la ciutat, tant pel que fa als coneixements previs per poder orientar la recerca i revisió documentals com a l'hora de desgranar els principis educadors en les dimensions que els situen en elements concrets de la ciutat.

Per contra, l'altre element en què se centra el TFM, l'avaluació, sí que era un àmbit més desconegut per a mi (malgrat que sóc de formació sociòleg i sí que en tenia ja algunes nocions), de manera que he hagut de capbussar-me més intensament en la literatura i les diferents teories i metodologies, descobrint un camp molt més ampli i variat del que m'esperava.

Quant al propi desenvolupament de TFM, he trobat algunes limitacions o dificultats, que he mirat de superar però de les que m'agradaria deixar constància:

- El fet que la metodologia d'Al Educador estigui pensada per a tot tipus de polítiques públiques (activitats, projectes, plans, estratègies,...) i de qualsevol àmbit (cultura, urbanisme, promoció econòmica, via pública, infància i joventut, igualtat, seguretat,...) ha provocat que les dimensions en què s'han transformat els principis de la Carta de Ciutats Educadores siguin molt generals i depenent de l'actuació algunes poden no ser pertinents (tot i que ja està contemplat en la metodologia, al poder-se deixar valoracions d'indicadors en blanc), cosa que pot comportar que els resultats de la guia siguin més superficials del desitjable. Aquesta qüestió va ser discutida al principi del treball amb la directora del TFM, però es va primar una guia que es pogués fer servir en qualsevol situació que no reduir-ne l'ús a un tipus de polítiques o àmbit concret, ja que l'alternativa, desenvolupar una guia diferent per a les diverses tipologies i àmbits d'actuació, per volum de feina i temps que representaria quedava fora de l'abast del TFM.
- Com s'ha constatat en la revisió documental sobre l'Al Social (per exemple a Aledo i Aznar-Crespo, 2021), hi ha una complexitat important a l'hora de definir els indicadors (en el cas d'aquest treball, les preguntes dins de cada dimensió) i com

mesurar-los. Aquesta ha estat, segurament, la tasca que m'ha comportat més dificultat a l'hora d'elaborar el TFM. Sabent, a més, que per aquesta complexitat és possible que algunes d'elles no acabin de recollir del tot allò que es vol mesurar o potser no siguin prou significatives.

- Per la pròpia dinàmica i temporalització del treball, no ha estat possible acabar la guia (que era el "producte" final del TFM) amb temps suficient per poder aplicar-la a mode de test en alguna actuació real, malgrat aquesta és una part de la pròpia guia, tal com s'ha definit. Per tant, malgrat la metodologia i l'eina per a aplicar-la sí que s'han realitzat, la guia pròpiament ha quedat inacabada per la falta d'aquest testatge, que ha de servir d'exemple per a qui la vulgui utilitzar.

9.2. Futures línies de treball

A continuació es detallen algunes propostes per a treballar o incorporar en un futur, entorn al projecte desenvolupat en aquest TFM. D'una banda per a incloure-hi millores i de l'altra per a què es pugui convertir finalment en una eina real d'avaluació de polítiques públiques pels ajuntaments.

9.2.1. Producció de la Guia Metodològica d'Impacte Educador

Com ha quedat palès en la part final d'aquest treball, la creació de la guia per a aplicar la metodologia d'AI Educador no s'ha pogut finalitzar, degut a la limitació de temps i recursos. En concret resten pendents el darrer punt de la guia ("Cas d'exemple real d'aplicació de la guia a una actuació municipal") i la maquetació i programació *html* així com fer-la accessible des d'un entorn web.

- **Proposta 1: Cas d'exemple real d'aplicació**

Com s'exposa a les limitacions del treball, per una qüestió de temps i dedicació no ha estat possible acabar la guia metodològica i posteriorment testar-la en alguna actuació municipal real. Caldria, doncs, per poder acabar-la i que sigui una eina per poder utilitzar per part dels ajuntaments, fer aquesta prova de la guia per tal valorar la seva idoneïtat quant a la metodologia i si els resultats de la seva aplicació s'ajusten al concepte de ciutat educadora en referència al projecte avaluat. A més, aquest testatge podria aportar punts de millora o modificacions per a fer-la més efectiva quant a resultats i pràctica a l'hora d'utilitzar-la.

- **Proposta 2: Materialització de la guia**

En aquest TFM s'ha desenvolupat conceptualment la metodologia d'AI Educador i la guia per a implementar-la en els ajuntaments. Queda fora de l'abast d'aquest treball, per manca de temps i recursos, la seva materialització, que, com s'explica al llarg del treball i a les conclusions, es proposa que sigui en format *html* i accessible a través d'un entorn web. Aquest pas necessitaria la voluntat i la

disposició de recursos per part dels responsables de l'AICE. Prèviament, aquests l'haurien de revisar i aprovar i s'hauria de realitzar també el cas real d'aplicació per poder-lo incloure com a exemple dins la pròpia guia.

9.2.2. Propostes de millora de la guia

- **Proposta 3: Especialització de la guia per a àmbits temàtics**

Una de les limitacions de la guia és el fet que la mateixa eina i amb els mateixos continguts (volgudament) serveix per a avaluar polítiques públiques i àmbits d'actuació molt diferents. Per això, es podria plantejar en un futur especialitzar la guia amb indicadors i preguntes específiques en funció del tipus de política i de l'àmbit en el que s'emmarqui l'actuació.

- **Proposta 4: Ampliació de l'abast i actualització de la guia**

Un cop la guia metodològica tingui un cert recorregut entre els ajuntaments i sigui d'ús habitual entre els seus tècnics i equips, es pot plantejar una revisió per ampliar el seu abast, per exemple afegint, suprimint o modificant àmbits i dimensions o fent una anàlisi més en profunditat del punt de partida dels indicadors (sense que això signifiqui sacrificar la flexibilitat i senzillesa de la proposta original, especialment en l'itinerari simplificat). Aquesta ampliació o actualització de la guia pren una especial rellevància tenint en compte que els canvis en la societat i l'entorn són cada vegada més intensos i es produeixen més ràpidament. De la mateixa manera, quan hi hagi una actualització de la Carta de Ciutats Educadores o dels seus principis (com es va fer per última vegada l'any 2020) això implicarà també una revisió de la guia metodològica, ja que conceptualment es basa en aquest text de referència.

10. Bibliografia

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Agencia Estatal de Evaluación de las Políticas Públicas y la Calidad de los Servicios (AEVAL). (2010). *Fundamentos de evaluación de políticas públicas*. Madrid: Ministerio de Política Territorial y Administración Pública. Recuperat de: <https://www.mptfp.gob.es/dam/es/portal/funcionpublica/evaluacion-politicas-publicas/Documentos/Metodologias/Guia0.pdf>
- AICE. Associació Internacional de Ciutats Educadores. (2009). *Educació i vida urbana: 20 anys de Ciutats Educadores*. Barcelona: AICE. Recuperat de: <https://www.edcities.org/ca/wp-content/uploads/sites/6/2015/02/Educaci%C3%B3-i-vida-urbana.pdf>.
- AICE. Associació Internacional de Ciutats Educadores. (2020). *Carta de Ciutats Educadores*. Barcelona: AICE. Recuperat de: <https://www.edcities.org/ca/carta-de-ciutats-educadores>.
- Aledo, A., Aznar-Crespo, P. (2021) Evaluación de impacto social: Una propuesta metodológica orientada a la gestión proactiva de proyectos. *OBETS. Revista de Ciencias Sociales*, 16 (2), 245-262. Recuperat de: <https://doi.org/10.14198/OBETS2021.16.2.02>.
- Arolas, F. (2022). Ciutats educadores, xarxa d'oportunitats. *El Blog de l'educació local*. Recuperat de: <https://diarieducacio.cat/educaciolocal/2022/11/29/ciutats-educadores-xarxa-doportunitats>.
- Asamblea General de les Naciones Unidas. (1948). *Declaració Universal de Drets Humans*. Recuperat de: <http://www.amnistiacatalunya.org/edu/docs/dudh.htm>.
- Ballart, F.X. (2018). *L'avaluació de polítiques i programes*. [recurs d'aprenentatge]. Universitat Oberta de Catalunya. Recuperat de: <https://openaccess.uoc.edu/handle/10609/142528>.
- Capella, G. (2004). Políticas educativas. *Educación*, 13 (25), 7-41. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5056854>.
- Cerezo, J., Herrera, M., & Iriarte, T. (2017). *Guía de evaluación ex ante de políticas públicas*. Sevilla: Instituto Andaluz de Administración Pública. Recuperat de: <https://www.juntadeandalucia.es/institutodeadministracionpublica/publico/anexos/evaluacion/guiaevaluacionexante.pdf>
- Civís, M. (2005). La ciutat educadora i els projectes educatius de la ciutat. *Aloma: revista de psicologia, ciències de l'educació i de l'esport Blanquerna*, 17, 245-262. Recuperat de: https://www.researchgate.net/profile/Mireia-Civis/publication/39394744_La_ciutat_educadora_i_els_projectes_educatius_de_la_ciutat/links/5b634f6f0f7e9b00b2a23b72/La-ciutat-educadora-i-els-projectes-educatius-de-la-ciutat.pdf.

González, S., Canals, M. & Cabeza, M.A. (2019). *De la lectura de la carta a la Consolidació d'una Ciutat educadora. Guia metodològica* [1a edició]. Barcelona: Associació Internacional de Ciutats Educadores (AICE).

González, S., Canals, M. & Cabeza, M.A. (2021). *De la lectura de la carta a la Consolidació d'una Ciutat educadora. Guia metodològica* [2a edició]. Barcelona: Associació Internacional de Ciutats Educadores (AICE). Recuperat de: <https://www.edcities.org/ca/carta-de-ciutats-educadores>.

IAIA. Associació Internacional per a l'Avaluació d'Impactes. (2009). *¿Qué es la evaluación de impactos?*. Recuperat de: https://www.iaia.org/uploads/pdf/What%20is%20IA_spa.pdf.

Iglesias, M. (2021). *La innovació social des del dret a la ciutat* [recurs d'aprenentatge]. Recuperat del Campus de la Universitat Oberta de Catalunya, aula virtual.

Moreno, E. & Pol, E. (2002). *Metodologies per a la detecció dels impactes sobre el medi social/humà* (col·lecció Documents dels Quaderns de Medi Ambient, 8). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient.

Paricio, A. (2019). *Manual d'urbanisme de la vida quotidiana: urbanisme amb perspectiva de gènere*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Disponible a: <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jsui/handle/11703/112461>.

Pol, E., Moreno, E, Castrechini, A. (2010). Gestión ambiental como gestión de comportamientos. Dins Aragonés, J. I., Amérgo, M. Morales (eds.), *Psicología Ambiental* (pp.379-399). Madrid: Pirámide. Recuperat de: https://www.researchgate.net/publication/263543318_Gestion_Ambiental_como_Gestion_de_Comportamientos.

Reial Decret 1131/1988, de 30 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament per a l'execució del Reial Decret Legislatiu 1302/1986, de 28 de juny, d'Avaluació d'Impacte Ambiental, Boletín Oficial del Estado, 239 § I. Disposicions generals (1988). Recuperat de: <https://www.boe.es/eli/es/rd/1988/09/30/1131>.

Subirats, J. (23 febrer 2013). "¿Un avance del municipalismo?". *El País* (edició Catalunya). Recuperat de: https://elpais.com/ccaa/2013/02/23/catalunya/1361652461_673501.html.

Vanclay, F., Esteves, A.M., Aucamp, I, Franks, D. (2015). *Evaluación de Impacto Social: Lineamientos para la evaluación y gestión de impactos sociales en proyectos*. Fargo, Dakota del Norte: Asociación Internacional para la Evaluación de Impactos (IAIA). Recuperat de: https://www.iaia.org/uploads/pdf/SIA_Guidance_sp.pdf.

LLOCS WEB I RECURSOS EN LÍNIA

AICE. (s/d). *Qui som?*. Recuperat de: <https://www.edcities.org/ca/qui-som>.

Nacions Unides. (2020). 4: *Educación de cualidad*. Recuperat de: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/education>.

ALTRES RECURSOS NO CITATS UTILITZATS

Ajuntament de Barcelona. (s/d-a). *Barcelona, ciutat educadora*. Recuperat de: https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/tema/educacio-i-estudis/barcelona-ciutat-educadora_1011715.html

Ajuntament de Barcelona. (s/d-b). *Educating cities*. Recuperat de: http://www.bcn.cat/edcities/aice/estadistiques/catala/sec_educating.html.

Aledo, A., Aznar-Crespo, P. (2020). *Evaluación de Impacto Social: aspectos metodológicos*. Universitat d'Alacant. Recuperat de: <http://hdl.handle.net/10045/118126>.

Álvarez. E.J., Caicedo, C., Fiori, M., Iglesias, M. (2021). *Com elaborar un treball final de màster? Màster universitari de Ciutat i Urbanisme*. [recurs d'aprenentatge]. Recuperat del Campus de la Universitat Oberta de Catalunya, aula virtual.

Buendía, M. (1994). El impacto social en las evaluaciones de impacto ambiental: su conceptualización y práctica. *Reis*, 66, 141-167. Recuperat de: <https://doi.org/10.2307/40183721>.

Fiori, M., Iglesias, M., Álvarez E.J., Caicedo, C. (2021). *Com elaborar un treball final de màster?* [recurs d'aprenentatge]. Recuperat del Campus de la Universitat Oberta de Catalunya, aula virtual.

Morales, D., Roux, R. (2015). Estudio de impacto social: Antecedentes y línea base para San Fernando, Tamaulipas. *Revista Internacional de Ciencias Sociales y Humanidades SOCOTAM*, XXV (1) (pp.111-130). Recuperat de: <https://www.redalyc.org/pdf/654/65452535006.pdf>.

Pol, E. & Moreno, E. (2001). *Dis/BCN Detecció impactes socials: Protocols interactius*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona.

Subirats, J. (1992). *Análisis de políticas públicas y eficacia de la administración*. Ministerio para las Administraciones Públicas. Madrid. Recuperat de: <https://www.eumed.net/libros-gratis/2014/1402/administracion.htm>.

Vanclay, F. (2003) International Principles For Social Impact. *Assessment, Impact Assessment and Project Appraisal*, 21 (1), 5-12. Recuperat de: <https://doi.org/10.3152/147154603781766491>.

11. Annex

Annex 1. Principals tractats i declaracions internacionals entorn al dret a l'educació

→ **Declaració Universal dels Drets Humans** (Assemblea General de les Nacions Unides, 1948)

Article 26

1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius.
2. L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomentarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.
3. El pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills.

→ **Declaració Universal dels Drets de l'Infant** (Assemblea General de les Nacions Unides, 1959)

Principi 7

- L'infant té dret a rebre educació, que serà gratuïta i obligatòria almenys en la seva etapa elemental. Se li donarà una educació que afavoreixi la seva cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds i el seu judici individual, el seu sentit de responsabilitat moral i social, i esdevenir un membre útil de la societat.
- L'interès superior de l'infant serà el principi que guiarà aquells qui tenen la responsabilitat de la seva educació i orientació; aquesta responsabilitat pertoca abans de tot als seus pares.
- L'infant gaudirà plenament de jocs i esbarjos, els quals hauran d'estar orientats a les finalitats perseguides per l'educació; la societat i les autoritats públiques s'esforçaran a promoure la satisfacció d'aquest dret.

→ **Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals** (Assemblea General de les Nacions Unides, 1966)

Article 13

- Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret de tothom a l'educació. Acorden que l'educació s'ha d'orientar vers el ple desenvolupament de la personalitat humana i del sentit de la seva dignitat, i ha d'enfortir el respecte als drets humans i les llibertats fonamentals. També acorden que l'educació ha de capacitar tothom per participar efectivament en una societat lliure, promoure la comprensió, la tolerància i la germanor entre totes les nacions, entre tots els grups racials, ètnics o religiosos, i també les activitats de les Nacions Unides en el manteniment de la pau.
- Els Estats part en aquest Pacte reconeixen que amb vista a aconseguir el ple compliment d'aquest dret:
  - L'ensenyament primari ha de ser obligatori, a l'abast de tothom, i gratuït,
  - L'ensenyament secundari en les seves diferents formes, incloent-hi l'ensenyament secundari tècnic i professional, ha d'ésser generalitzat i accessible a tothom per tots els mitjans apropiats, i en particular de l'ensenyament gratuït,
  - L'ensenyament superior ha d'ésser igualment accessible a tothom, sobre el principi de capacitat, per tots els mitjans apropiats, i en particular per la introducció progressiva de l'ensenyament gratuït,
  - S'ha d'encoratjar o intensificar tant com sigui possible l'educació fonamental d'aquelles persones que no hagin rebut o acabat el cicle complet d'instrucció primària,
  - S'haurà de perseguir activament el desenvolupament del sistema escolar en tots els nivells, implantar un sistema adequat de beques i millorar contínuament les condicions materials dels docents.
- Els Estats part en aquest Pacte es comprometen a respectar la llibertat del pare i la mare, i, si escau, la dels tutors legals, d'escollir per als seus infants escoles diferents de les establertes per les autoritats públiques, mentre s'adeqüin a les normes mínimes que l'Estat prescriu o aprovi en matèria d'ensenyament i a assegurar que els seus infants rebin l'educació moral o religiosa de conformitat amb les pròpies conviccions.
- Cap part d'aquest article s'ha d'interpretar com una ingerència en la llibertat que tenen els particulars i les entitats d'establir i dirigir institucions d'ensenyament, sempre que se subjectin als principis enunciats en el paràgraf 1, i que l'educació que es doni en aquestes institucions s'ajusti a les normes mínimes que l'Estat pugui prescriure.

Article 14

- Tots els Estats part en aquest Pacte que en el moment d'esdevenir-ne part encara no hagin pogut instituir en el seu territori metropolità, o en altres territoris sotmesos

a la seva jurisdicció, l'ensenyament primari gratuït i obligatori, es comprometen en el termini de dos anys a elaborar i adoptar un pla d'acció detallat per a l'aplicació progressiva, i en el termini raonable d'uns anys, que es fixaran en el pla, del principi de l'ensenyament gratuït i obligatori per a tothom.

→ **Convenció sobre els drets de l'Infant** (Nacions Unides, 1989)

Article 28

1. Els estats membres reconeixen el dret de l'infant a l'educació, i amb l'objectiu d'aconseguir aquest dret progressivament i basant-se en la igualtat d'oportunitats, especialment han de:
  - a) Implantar l'ensenyament primari obligatori i gratuït per a tothom;
  - b) Fomentar el desenvolupament de formes diferents de l'ensenyament secundari, inclòs l'ensenyament general i el professional, i posar-lo a l'abast de tots els infants prenent les mesures pertinents, com ara implantat l'ensenyament gratuït i oferint ajut econòmic en cas de necessitat;
  - c) Mitjançant qualsevol mitjà adequat, fer que l'ensenyament superior sigui accessible a tothom, segons la capacitat de cadascú;
  - d) Posar a l'abast de tots els infants informació i orientació sobre les qüestions referents a l'educació i professionals;
  - e) Prendre mesures per a encoratjar l'assistència regular a l'escola i reduir les taxes d'abandonament escolar.
2. Els Estats membres han de prendre totes les mesures adequades per assegurar que la disciplina escolar sigui administrada de manera compatible amb la dignitat humana de l'infant i de conformitat amb aquesta Convenció.
3. Els Estats membres han de fomentar i encoratjar la cooperació internacional pel que fa a l'educació, especialment amb l'objectiu de contribuir a eliminar la ignorància i l'analfabetisme del món, i facilitar l'accés als coneixements científics i tècnics i als mètodes d'ensenyament moderns. En aquest aspecte, s'ha de tenir en compte especialment les necessitats dels països en desenvolupament.

Article 29

1. Els Estats membres convenen que l'educació de l'infant ha d'anar adreçada a:
  - a) Desenvolupar tant com es pugui la personalitat, el talent i la capacitat mental i física de l'infant;
  - b) Infondre en l'infant el respecte envers els seus pares, la seva pròpia identitat cultural, llengua i valors, i envers els valors nacionals del país on viu, del país d'on podria procedir i envers les civilitzacions diferents de la seva;

- c) Preparar l'infant a una vida responsable en una societat lliure, amb esperit de comprensió, pau, tolerància, igualtat entre els sexes i amistat entre tots els pobles, grups ètnics, nacionals i religiosos i persones d'origen indígena;
  - d) Infondre en l'infant el respecte a l'entorn natural.
2. Cap punt d'aquest article o de l'article 28 ha de ser interpretat de manera que restringeixi la llibertat dels individus i de les entitats per establir i dirigir institucions d'ensenyament, sempre que siguin respectats els principis del paràgraf 1 d'aquest article, i que l'educació donada en aquestes institucions s'ajusti a les normes mínimes de l'Estat.

→ **Objectius de Desenvolupament sostenible** (Nacions Unides, 2020)

Objectiu 4. Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom

- 4.1. Per a 2030, vetllar perquè totes les nenes i nens acabin els cicles de l'ensenyament primari i secundari, que ha de ser gratuït, equitatiu i de qualitat i ha de produir resultats escolars pertinents i eficaços.
- 4.2. Per a 2030, vetllar perquè totes les nenes i nens tinguin accés a serveis d'atenció i desenvolupament en la primera infantesa, i a un ensenyament preescolar de qualitat, a fi que estiguin preparats per a l'ensenyament primari.
- 4.3. Per a 2030, assegurar l'accés en condicions d'igualtat per a tots els homes i dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat, inclòs l'ensenyament universitari.
- 4.4. Per a 2030, augmentar substancialment el nombre de joves i persones adultes que tenen les competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per a accedir a l'ocupació, el treball digne i l'emprenedoria.
- 4.5. Per a 2030, eliminar les disparitats de gènere en l'educació i garantir l'accés en condicions d'igualtat a les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els nens i nenes en situacions de vulnerabilitat, a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional.
- 4.6. Per a 2030, garantir que tot el jovent i almenys una proporció substancial d'adults, tant homes com dones, tinguin competències de lectura, escriptura i aritmètica.
- 4.7. Per a 2030, garantir que tot l'alumnat adquireixi els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a pro-moure el desenvolupament sostenible, a través, entre d'altres, de l'educació per al desenvolupament sostenible i l'adopció d'estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la

diversitat cultural i de la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.

- 4.a. Construir i adequar instal·lacions escolars que responguin a les necessitats dels infants i les persones dis-capacitades, tinguin en compte les qüestions de gènere, i ofereixin entorns d'aprenentatge segurs, no violents, inclusivament i eficaços per a totes les persones.
- 4.b. Per a 2020, augmentar substancialment a escala mundial el nombre de beques disponibles per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, els petits estats insulars en desenvolupament i els països d'Àfrica, perquè els seus estudiants puguin matricular-se en programes d'estudis superiors, inclosos programes de formació professional i programes tècnics, científics, d'enginyeria i de tecnologies de la informació i la comunicació, a països desenvolupats i a països en desenvolupament.
- 4.c. Per a 2030, augmentar substancialment l'oferta de mestres qualificats mitjançant, entre d'altres, la cooperació internacional per a la formació de docents als països en desenvolupament, especialment als països menys avançats i als petits estats insulars en desenvolupament.

n) Participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria i cooperar amb les administracions educatives corresponents en l'obtenció dels solars necessaris per

Annex 2. Competències dels ens locals en matèria d'educació a Catalunya

→ *Llei estatal 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim Local (Article 25, apartat N)*

n) Participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria i cooperar amb les administracions educatives corresponents en l'obtenció dels solars necessaris per a la construcció de nous centres docents. La conservació, manteniment i vigilància dels edificis de titularitat local destinats a centres públics d'educació infantil, d'educació primària o d'educació especial.

→ *Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (article 66, apartat O)*

o) La participació en la programació de l'ensenyament i la cooperació amb l'administració educativa en la creació, la construcció i el manteniment dels centres docents públics; la intervenció en els òrgans de gestió dels centres docents i la participació en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria.

→ *Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (article 84, apartat G)*

g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.

→ *Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació*

Article 159. Competències dels ens locals

1. Els municipis participen en el govern dels centres educatius que presten el Servei d'Educació de Catalunya per mitjà de la presència en els consells escolars, i també en la programació general de l'ensenyament, sens perjudici de les altres competències que els atribueix l'apartat 3.
2. Els ens locals poden crear centres propis per mitjà de convenis amb el Departament, d'acord amb la programació de l'oferta educativa.
3. Correspon als municipis:
  - a) Participar en les funcions que corresponen a l'Administració de la Generalitat en els diferents aspectes del sistema educatiu i, especialment, en les matèries següents:

Primer. La determinació de l'oferta educativa de l'àmbit territorial pels procediments establerts per reglament.

Segon. El procés d'admissió en els centres que presten el Servei d'Educació de Catalunya de llur territori, per mitjà, si escau, de les oficines municipals d'escolarització.

Tercer. L'establiment de mesures que permetin als centres portar a terme activitats extraescolars promogudes per l'Administració educativa, i la coordinació d'aquestes activitats.

Quart. La programació dels ensenyaments de formació professional i la coordinació amb l'entorn territorial i empresarial, i el foment de la implicació dels agents territorials i socials en el compromís educatiu de tota la societat.

Cinquè. La vigilància del compliment de l'escolarització obligatòria.

Sisè. L'aplicació dels programes d'avaluació, i el coneixement dels resultats.

Setè. La promoció i l'aplicació de programes dirigits a alumnes de famílies d'immigrants o transeünts.

Vuitè. L'establiment de programes i altres fórmules de col·laboració amb les associacions de mares i pares d'alumnes per a estimular i donar suport a les famílies en el compromís amb el procés educatiu dels fills.

Novè. El desenvolupament de programes de qualificació professional inicial.

Desè. La determinació del calendari escolar.

- b) Organitzar i gestionar els centres propis.
  - c) Gestionar l'admissió d'alumnes en els ensenyaments del primer cicle d'educació infantil, i establir-ne el procediment i els barems, d'acord amb el que estableix l'article 47.6.
  - d) Cooperar amb l'Administració de la Generalitat en la creació, la construcció i el manteniment dels centres educatius públics.
  - e) Garantir la coordinació dels serveis socials amb els serveis educatius amb l'objectiu de vetllar per l'interès superior de l'infant.
  - f) Vetllar pel compliment d'aquesta llei i de la normativa que la desplega.
4. A petició dels ens locals, i d'acord amb la programació educativa, es poden delegar competències per a crear, organitzar i gestionar centres públics que imparteixin el primer cicle d'educació infantil, ensenyaments artístics o educació d'adults.
  5. Els consells comarcals poden assumir la gestió dels serveis de transport, dels serveis de menjador escolar i d'altres serveis escolars, d'acord amb el que s'estableixi per reglament.
  6. Els municipis, per a exercir les competències en matèria d'educació, poden rebre suport, sens perjudici del que estableix l'apartat 5, dels altres ens locals.

Annex 3. Llista de control d'avaluació de programes municipals

(González, Canals i Cabeza, 2021, p.36-39)

ANNEX 4. LLISTA DE CONTROL D'AVALUACIÓ DE PROGRAMES MUNICIPALS

L'avaluació dels programes i projectes permet identificar fortaleses de la Ciutat Educadora i, alhora, fa palesa l'existència de punts de millora. Aquesta fitxa s'ha d'entendre com un instrument d'autoavaluació. Les preguntes estan plantejades per desglossar els aspectes d'especial rellevància per a la Ciutat Educadora, a fi de facilitar la presa de consciència d'àmbits en què cal continuar avançant i identificant algunes accions de millora. A més, el treball interdepartamental a partir d'aquesta eina en pot incrementar el valor formatiu, aprofundint en el debat i la reflexió entorn de les polítiques existents.

NOM DEL PROGRAMA / ACTIVITAT: .....

 OBJETIUS	SI	NO			
Persegueix un objectiu explícitament educatiu?					
Cobreix algun objectiu educatiu tot i que no sigui de manera explícita?					
Respon a alguns dels principis de la Carta de Ciutats Educadores?					
<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="vertical-align: top; width: 33%;"> <p>EL DRET A LA CIUTAT EDUCADORA</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Educació inclusiva al llarg de la vida ☐ Política educativa àmplia ☐ Diversitat i no discriminació cultural ☐ Accés a la cultura ☐ Diàleg intergeneracional </td> <td style="vertical-align: top; width: 33%;"> <p>EL COMPROMÍS DE LA CIUTAT</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Coneixement del territori ☐ Accés a la informació ☐ Governança i participació ciutadana ☐ Seguiment i millora contínua ☐ Identitat de la ciutat ☐ Espai públic habitable ☐ Adequació d'equipaments i serveis municipals ☐ Sostenibilitat </td> <td style="vertical-align: top; width: 33%;"> <p>AL SERVEI INTEGRAL DE LES PERSONES</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Promoció de la salut ☐ Formació d'agents educatius ☐ Orientació i inserció laboral inclusiva ☐ Inclusió i cohesió social ☐ Corresponsabilitat contra les desigualtats ☐ Promoció de l'associacionisme i el voluntariat ☐ Educació per a una ciutadania democràtica i global </td> </tr> </table>			<p>EL DRET A LA CIUTAT EDUCADORA</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Educació inclusiva al llarg de la vida ☐ Política educativa àmplia ☐ Diversitat i no discriminació cultural ☐ Accés a la cultura ☐ Diàleg intergeneracional 	<p>EL COMPROMÍS DE LA CIUTAT</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Coneixement del territori ☐ Accés a la informació ☐ Governança i participació ciutadana ☐ Seguiment i millora contínua ☐ Identitat de la ciutat ☐ Espai públic habitable ☐ Adequació d'equipaments i serveis municipals ☐ Sostenibilitat 	<p>AL SERVEI INTEGRAL DE LES PERSONES</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Promoció de la salut ☐ Formació d'agents educatius ☐ Orientació i inserció laboral inclusiva ☐ Inclusió i cohesió social ☐ Corresponsabilitat contra les desigualtats ☐ Promoció de l'associacionisme i el voluntariat ☐ Educació per a una ciutadania democràtica i global
<p>EL DRET A LA CIUTAT EDUCADORA</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Educació inclusiva al llarg de la vida ☐ Política educativa àmplia ☐ Diversitat i no discriminació cultural ☐ Accés a la cultura ☐ Diàleg intergeneracional 	<p>EL COMPROMÍS DE LA CIUTAT</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Coneixement del territori ☐ Accés a la informació ☐ Governança i participació ciutadana ☐ Seguiment i millora contínua ☐ Identitat de la ciutat ☐ Espai públic habitable ☐ Adequació d'equipaments i serveis municipals ☐ Sostenibilitat 	<p>AL SERVEI INTEGRAL DE LES PERSONES</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Promoció de la salut ☐ Formació d'agents educatius ☐ Orientació i inserció laboral inclusiva ☐ Inclusió i cohesió social ☐ Corresponsabilitat contra les desigualtats ☐ Promoció de l'associacionisme i el voluntariat ☐ Educació per a una ciutadania democràtica i global 			

 EFFECTES	SÍ	NO
Ha tingut els efectes educadors buscats?		
Quins?		
Ha tingut efectes educadors no previstos?		
Quins?		
És possible incrementar el potencial educatiu del programa o activitat?		
Com?		
S'ha detectat cap efecte deseducador?		
Quin?		
Com es podria revertir?		

 COL-LABORACIÓ	SÍ	NO
Es tracta d'un projecte col·laboratiu entre àrees o departaments?		
Preveu mecanismes per compartir informació entre diferents departaments?		
Promou la coordinació entre administracions?		
Potencia el treball en xarxa amb altres entitats de la societat civil?		
S'ha identificat la falta d'alguna àrea o secció de l'administració local en la implementació del programa?		
Quina?		
S'ha identificat la falta d'algun agent/entitat en la implementació del programa?		
Quin?		

 PARTICIPACIÓ	SÍ	NO
Preveu la participació ciutadana en el disseny del programa?		
Preveu la participació ciutadana en la implementació del programa?		
Preveu la participació ciutadana en l'avaluació del programa?		

 AVALUACIÓ	SÍ	NO
Preveu mecanismes d'informació i devolució a la ciutadania?		
S'ha fet algun tipus d'avaluació sobre la satisfacció dels usuaris?		
<p>Conclusions principals:</p>		
S'ha fet algun tipus d'avaluació sobre l'impacte del programa?		
<p>Conclusions principals:</p>		

Referències bibliogràfiques de l'annex

- Assembla General de les Nacions Unides. (1948). *Declaració Universal de Drets Humans*. <http://www.amnistiacatalunya.org/edu/docs/dudh.htm>.
- Assembla General de les Nacions Unides. (1959). *Declaració dels Drets de l'Infant*. Recuperat de: <http://www.amnistiacatalunya.org/edu/docs/nu-dec-infants.htm>.
- Assembla General de les Nacions Unides. (1966). *Pacte Internacional de Drets econòmics, socials i culturals*. Recuperat de: <http://www.amnistiacatalunya.org/edu/docs/nu-economics-i-cultural.htm>.
- Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 3887, de 20 de maig de 2003, p.10.237.
- Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local. *Boletín Oficial del Estado*, 80, de 23 d'abril de 1985.
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 5422, de 16 de juliol de 2009, p.56.589.
- Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. *Boletín Oficial del Estado*, 172, de 20 de juliol de 2006.
- Nacions Unides. (1989). *Convenció sobre els drets de l'infant*. Recuperat de: <https://www.parlament.cat/document/cataleg/48039.pdf>.
- Nacions Unides. (2020). *4: Educación de calidad*. Recuperat de: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/education>.